31. OKTÓBER 2014

„Uvaľ na Hospodina svoju cestu, dúfaj v Neho a On vykoná. Vyvedie tvoju pravdu ako svetlo a tvoje právo ako jasné poludnie.“

Žalm 37,5.6

Zborový list

Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Verše o Lutherovej ruži

Zlatica Oravcová

Chcem verše viť – sa chytám pera,
lupienky jasu zo symbola.
Jak veľká viera Lutherova,
jak veľká láska jeho bola!

Tú vieru, lásku čerpal z Kríža,
z milosti Boha – z lásky Pána.
Pánova bolesť naša skrýša
a útočisťom Jeho rana!

Kríž leží v srdci purpurovom,
červenej krvi kvapky tečú...
A ruža biela v žití novom!
Už unikli sme nebezpečiu!

Smrť premožená Láskou čistou,
Pán obdarí nás rúchom spásy.
V azúre nebies s Kráľom Kristom
bolesť sa nikdy neohlási!

Prstenec zlatý dookola,
bo z kovov zlato najdrahšie je.
Boh si nás všetkých k žitiu volá,
ó, nie sme, nie sme bez nádeje!

Život s Bohom to pravé zlato,
a večnosť v Kristu otvorená.
On obdarí nás prebohato:
raduj sa, človek, muž i žena!

Obsah

Tvoje slovo je Pravda.....3

Kniha kníh 4

Poznáte pravdu.....5

Luther ako prekladateľ Biblie.....8

Povedali o... pravde 11

Či jesto pravda vo svete 12

Lutherove piesne
v Cithare Sanctorum 1636.....14

Klasická hudba pozitívne
ovplyvňuje detský mozog 18

Moja cesta do spevokolu... 19

Správy z kresťanského sveta 21

Vyhlásenie k aktuálnej situácii
v ECAV na Slovensku.....26

Stanovisko Predsedníctva ECAV
k Vyhláseniu... 29

Uznesenie 64-5/2014 31

Uznesenie Tatranského seniorátu
č. 21/2013 32

Vyjadrenie dozornej rady
Tranoscius k uzneseniu TS 34

Ako vznikla
kauza Roman Porubän?.....35

Slávni evanjelici VII.....41

Slovom i obrazom.....48

Tvoje slovo je Pravda

(Ján 17,17)

Dvaja susedia išli so sporom pred sudcu. Na potvrdenie svojej pravdy vzali so sebou aj svedka. Sudca si vypočul jedného, chvíľu nad jeho slovami uvažoval a napokon vyhlásil: Vy máte pravdu. Potom si vypočul druhého a vyhlásil rovnako: Vy máte pravdu. Nato sa ohlásil svedok: Ale, pán sudca, veď nemôžu mať obidvaja pravdu. Aj vy máte pravdu, - odpovedal sudca.

Tento vtip som počul ešte ako študent na strednej škole a sprevádzal ma po celý život pri rozmýšľaní nad pravdou. Už vtedy som si uvedomil, že s pravdou je to na tomto svete všelijako. V škole nás za čias socializmu učili, že absolútna pravda neexistuje, že pravda je len relatívna, že každý má svoju pravdu. V robotníckom socialistickom štáte vládla pravda robotníckej triedy. Rýchlo som zbadal, že aj táto pravda je všelijako manipulovaná, prekrúcaná, formulovaná. Že všetko záleží len na šikovnosti toho, kto hovorí. Ja mám pravdu, ty máš pravdu, my máme pravdu, oni majú pravdu (to len zriedkakedy), moja pravda, naša pravda, čiastočná pravda, dnešná pravda, ktorá už zajtra neplatí. Iste to poznáte zo svojej vlastnej skúsenosti. Ako je to s pravdou?

Až pri čítaní Biblie som začínal rozumieť pravde. Uvedomil som si, že existuje absolútna pravda – pravda, ktorá platí rovnako pre všetkých, ktorá je jediná a záväzná. A tou pravdou nie je nijaký filozofický pojem, ale pravda je osoba. Ježiš hovorí: *Ja som cesta i **pravda** i život...* (Ján 14:6). Apoštol Ján sa zamýšľa nad vystúpením Jána Krstiteľa a píše: *Lebo zákon bol daný skrze Mojžiša, ale milosť a **pravda** stala sa skrze Ježiša Krista* (Ján 1:17). Biblia jednoznačne za pravdu považuje Ježiša Krista a vie to aj odôvodniť, stručne a jasne.

Pre biblické rozmýšľanie o pravde je dôležitý rozhovor Pána Ježiša so Židmi, v ktorom povedal známe slová: ... ***poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí*** (Ján 8:32). Vo veľkej modlitbe pred smrťou myslel na tých, ktorí uveria v Neho a budú mať problém s pravdou, budú sa kvôli nej hádať, rozdeľovať, dokonca viesť vojny. Prosil o pomoc pre nich – aj pre nás: ***Posväť ich v pravde - Tvoje slovo je pravda*** (Ján 17:17). Pravda nie je naším vlastníctvom, rozhodujúce slovo má Duch Svätý: 1Kor 2,14; 2Kor 11,10; 1J 5,6; Ž 119,160; Iz 11,5. Človek ju nevie dostatočne porozumieť, nevie ju objektívne formulovať, nevie ju používať v láske. Pádom do hriechu stratil schopnosť žiť v pravde. Preto potrebuje pomoc Ducha Svätého, potrebuje „posvätenie“, zmenu myslenia, očistenie od sebectva.

Poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí. Snaha o poznanie pravdy inšpirovala reformačné myslenie, reformačné zápasy a inšpiruje nás podnes. In-

špiruje, podnecuje nás k tomu, aby sme poznali pravdu o sebe, to predovšetkým, potom aj pravdu o živote, o svete, v ktorom žijeme, o vzťahoch medzi ľuďmi. Aby sme poznali pravdu o podstate a princípe sveta a vesmíru, o fungovaní sebectva a lásky v ľudskom myslení a správaní. Aby sme rozumeli životu, jeho rozmerom, jeho kvalite i kvantite. Až po tie úžasné slová, ktoré nás naučil sám Boh: *Verím hriechov odpustenie, tela z mŕtvych vzkriesenie a život večný*!

Jozef Grexa, ev. farár v.v. (ordinovaný v Kežmarku)

Kniha kníh

Ján Herich

Vstúp a svieť slovo nášho Pána,
čo Duchom svojím obživuje.
Skloň sa k nám ako matka z rána
keď dieťa svoje ku dňu pripravuje:

Vstúp a svieť v našich srdciach chorých,
kde temno sídli tisícerých vášní;
odkiaľ sa derú bolestivé stony,
tam pokoj zasej, svetlo zažni.

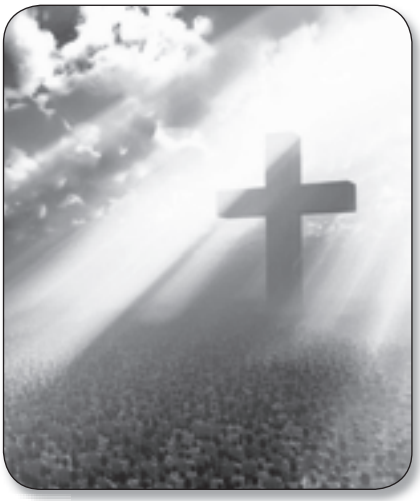

Vstúp a svieť v našich domácnostiach,
za stôl si sadni ako Prvý hosť.
Nech tebe patrí naša pocta,
veď ty si pravý Ducha skvost.

Vstúp a svieť v našich kostoloch,
na oltár zlož sa, ľudu do svedomia.
Príď ako živý posol nebies,
pôsobiaci Boh,
nech tvoje pravdy ku nám prehovoria.

Vstúp a svieť v cirkvi svojej,
krvou Krista vykúpenej z hriechu.
Ju dažďom tichým polej,
aby bola ľudstvu ku prospechu.

Vstúp a svieť ako jediná zákonom svätosti.
Po cestách Božích voď si nás,
milosťou uhosti.

(CL 1978, 139)

Poznáte pravdu...

„I riekol Ježiš... Ak vy zostanete v mojom slove, ste naozaj moji učeníci. A poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“

Pamiatka reformácie častokrát v našej cirkvi skĺzla do tej polohy, že si len spomíname na udalosti, ktoré sa odohrali vo Wittenbergu v čase, keď Luther pribil na dvere zámockého kostola 95 výpovedí proti odpustkom a zosvetáčteniu cirkvi. Z historického, ale aj kultúrno-spoločenského hľadiska je reformácia veľmi dôležitým medzníkom vo svetových dejinách, pretože ovplyvnila myslenie, kultúru a sociálne postavenie ľudí v mnohých krajinách Európy. Reformácia posunula dopredu cirkev, ktorá si začala viac všímať človeka a jeho potreby. No zo spomienok a minulosti sa nedá žiť. Ján Neruda v tejto súvislosti napísal krásne slová: *„Jest sláva otců krásný šperk pro syny, však kdo chceš ctěn být, dobuď cti si sám.“*

Keby sme len spomínali na Luthera, Melanchtona, na ich vieru, statočnosť, vzdelanosť, či odvahu bez toho, aby sme na nich nadviazali, také spomienky by upadli rýchlo do zabudnutia a nemali by pre nás žiadny zmysel. Od našich predkov sme dostali krásny šperk viery v Ježiša Krista. Vďaka predkom sme dostali i krásny šperk lásky k pravde, ktorá nás môže vyslobodiť z temnoty tohto sveta. Vďaka tým istým predkom sme dostali šperk vrúcnosti k cirkvi. Ale ak máme obstáť v dnešnom svete so cťou – my, hrdí luteráni, ktorí neraz už len nostalgicky spomíname na časy dávno minulé, tak je potrebné, aby sme tento šperk nemali uložený v trezore minulosti, ale dennodenne ho nosili. Robíme tak? Vidno na nás vieru v Krista, lásku k pravde a vrúcnosť k cirkvi? Čo pre nás tieto hodnoty, na ktoré poukázala reformácia, znamenajú? Veď je hanbou, keď nevieme ani to, kedy si pripomíname pamiatku reformácie. Úprimná viera v Krista, planúca láska k pravde a vrúcny vzťah k cirkvi, to dnes nie je podradná „bižutéria“, ktorá sa nosí a o chvíľu sa odloží. To je vzácny poklad evanjelia, na ktorý reformácia poukázala.

Pri pamiatke reformácie by bolo nesmiernym omylom zostať iba pri minulosti. Je vážnou chybou, ak zabúdame, že reformácia – obnova cirkvi podľa Božieho slova – Biblie – nie je len čosi, čo sa týkalo 16. storočia a vonkoncom ju nemožno požadovať iba od rímskokatolíckej cirkvi. Reformácia sa dotýka mojej – tvojej – našej prítomnosti, dotýka sa teda súčasného stavu našej cirkvi. Reformácia sa dotýka aj nášho cirkevného zboru, kde jedni sú duchovne mŕtvi, ďalší zaspatí, iní ľahostajní, kde mnohí na pozvanie zúčastňovať sa duchovného života hľadajú si rôzne ospravedlnenia. Uvedomme si, že nič sa nepohne dopredu v cirkevnom zbore, ak neprebehne v ňom reformácia, ak nám nepôjde o spoločný cieľ – Kristov cieľ, ak len jeden druhému budeme

závidieť, či jeden za druhým sliediť, kde urobil chybu. A tak je potrebné, aby sme sa ozdobili tým nádherným šperkom viery v Krista, lásky k pravde a vrúcnym vzťahom k cirkvi. Čím menej sa nás budú dotýkať hodnoty reformácie, tým pochmúrnejšia bude aj naša budúcnosť.

Čím sa má reformácia dotýkať našej prítomnosti? Poznávaním pravdy a milovaním pravdy, ktorá sa stala telom a bola vydaná za nás na drevo kríža, aby sme mali život, a to nie hocijaký, ale večný. Iba táto pravda môže vyslobodiť duchovne mŕtvych, zaspatých, ľahostajných, ale rovnako aj tých, ktorí sú aktívni v cirkvi a veria pravde, ktorou je Kristus sám.

Pán Boh si použil Dr. Martina Luthera ako nástroj na obnovu cirkvi. Aj on postupne spoznával a miloval pravdu. Keby sme mali nájsť výstižné prirovnanie, tak by sme povedali, že Luther bol – obrazne povedané – baníkom, ktorý systematicky preniká do hlbín Biblie, až narazí na zlatú žilu, na oslobodzujúce Božie slovo. Luthera môžeme ešte presnejšie prirovnať k archeológovi, ktorý objavuje staré vzácne veci ukryté pod nánosmi stáročí, aby nakoniec objavil – oprášil vzácny poklad evanjelia. V čase, keď sa učilo, že zakúpením odpustkov, teda pápežom schválených papierových listín, človek môže skrátiť pobyt v očistci sebe či svojim zosnulým, respektíve zaistiť si odpustenie hriechov, chcel Luther vyvolať diskusiu o pravdivosti takýchto nebiblických názorov. Ako univerzitný profesor napísal – vtedy celkom bežným spôsobom akademikov – na listinu tézy ako podnet pre diskusiu. Lutherových 95 výpovedí končí slovami: *„Z lásky a horlivosti v objasňovaní pravdy.“* O týchto výpovediach sa malo v určený čas a na určenom mieste diskutovať. A keďže dvere kostola v onej dobe slúžili ako vývesná tabuľa pre rôzne oznamy, Luther svoje tézy pribil práve na kostolné dvere Zámockého chrámu vo Wittenbergu. Tieto tézy boli formulované nielen proti odpustkom, ale aj proti tomu, že cirkev stratila pravdu, že sa od nej odvrátila a nechce ju počuť.

To, že i v súčasnej cirkvi je málo miesta pre pravdu, naznačujú viaceré faktory, ktoré sledujeme prostredníctvom médií. Napríklad vieroučná gramotnosť – porozumenie zvesti Biblie. Ako jej môžeme porozumieť, keď mnohé evanjelické rodiny Bibliu ani nemajú. A iné ako je rok dlhý, ak ju aj majú, z nej ne-

prečítajú ani jediný verš? Mnohí evanjelickí kresťania čítanie Biblie nepovažujú za čosi dôležité a pre život nevyhnutné. Ak o poznanie Božej pravdy nestojíme, ak po ňom netúžime, tak je celkom logické, že centrálna zásada reformácie: Sola scriptura – jedine Písmo Sväté – Biblia je prameňom našej viery a pravidlom nášho života, je len tézou dávnej minulosti, či zbožným prianím súčasnej ECAV. Ak teda neberieme do rúk Božiu pravdu zjavenú v Biblii, tak dostávame seba, cirkevný zbor, ale i celú cirkev mimo jazdnú dráhu.

Zostávať v Božom slove a spoznávať Božiu pravdu, dať sa ňou ovplyvňovať, to nie je alternatívny spôsob života kresťana, ale „základ kresťanskej gramatiky". Inak budeme síce v cirkvi orezávať konáre škodlivých výhonkov, no bez úspechu, lebo potrebná je predovšetkým práca na koreni. Ak je koreň suchý, márne sú nádeje na dobré ovocie. Luther nielen osekával choré, neplodné vetvy stromu, ale pracoval na koreni. On nebojoval len proti odpustkom a skazenosti cirkvi, ale bol predovšetkým za evanjelium. On viedol ľudí ku koreňom kresťanstva. Vedel, že žijeme pred Bohom a ak má náš život vyústiť do dobrého cieľa, nedá sa to inak, ako žitím v pravde – poznaním Božieho slova.

Luther prežíval intenzívne Božiu prítomnosť vo svojom živote. Ako ju prežívame my? Uvedomujeme si, že Boh je prítomný aj v dnešnej dobe, aj pri nás? Ako pred Ním obstojíme? Z Božieho slova sa Luther dozvedel, ako on obstojí pred Bohom. Božie slovo bolo pre neho röntgenom. Tento röntgen však odhalil nemilú skutočnosť: ***„všetci totiž zhrešili a nemajú slávy Božej"*** (R 3,10.23). Keď však Luther šiel do hĺbky biblických textov (Ž 31,2c; R 1,16-17), v dobe plnej strachu pred morom, smrťou, nájazdmi Turkov, očistcom i peklom, tak sa mu ako archeológovi zaskvel starý vzácny poklad – pravda evanjelia o spravodlivosti pred Bohom. Človek ju nikdy nemôže dosiahnuť vlastným úsilím. Boh nám ju daruje tým, že nám hriešnym pripočíta Kristovu spravodlivosť.

Poznanie, že ***„nieto spasenia v nikom inom, lebo nebolo dané pre ľudí iné meno pod nebom, v ktorom by sme mali dôjsť spasenia"*** (Sk 4,12), ako v mene Ježiša Krista, bolo pre Luthera oslobodzujúcim. Pochopil, že ***„milosťou sme spasení skrze vieru. A to nie sami zo seba: je to dar Boží; nie zo skutkov, aby sa nikto nechválil" (Ef 2,8-9).*** A táto milosť sa nám ponúka aj v daroch Svätej Večere Pánovej. Ak úprimne pri spovedi vyznávame svoje hriechy, tak potom dovoľme, aby to živé slovo pravdy, ktoré prijímame v daroch tela a krvi Kristovej, pôsobilo v nás reformáciu – čiže úprimnú vieru v Krista, planúcu lásku k pravde a vrúcny vzťah k cirkvi. To nie je bižutéria, ale je to poklad, ktorý nám ponúka Kristovo evanjelium. Ak zostávame v Ňom, poznávame pravdu a pravda nás nakoniec vyslobodí. To je odkaz reformácie pre nás všetkých.

Roman Porubän

ev. farár v Kežmarku, senior TAS a zástupca biskupa Východného dištriktu

Luther ako prekladateľ Biblie

V septembri v roku 1522 vo Wittenbergu vyšla prvá časť prekladu Biblie od reformátora Dr. Martina Luthera – Nová zmluva. K prekladu tejto časti do nemeckého jazyka Luther potreboval iba tri mesiace. Bola to doba, keď sa ukrýval pod menom rytier Juraj na hrade Wartburg.

Po sneme vo Wormse v roku 1521, kde mal odvolať svoje učenie pred kardinálom Eckom a cisárom Karolom V., Lutherovi reálne hrozila smrť. Tým, že svoje učenie neodvolal, počet jeho nepriateľov a hnev pápežského dvora sa stupňoval. Fridrich Múdry sa ho rozhodol ukryť. Vydal príkazy dvorným úradníkom, aby to zariadili a nikomu nevyzradili podrobnosti, dokonca ani jemu, aby mohol dôveryhodne predstierať, že o ničom nevie. Všetko to vonkajšie nebezpečenstvo, ktoré Lutherovi hrozilo, bolo v porovnaní s vnútornými zápasmi ničím. Luther sám poznamenal: „Je oveľa ľahšie bojovať proti stelesnenému diablovi – čiže proti ľuďom – než proti duchom zla v nebesiach."

4. mája 1521 prišiel Luther na Wartburg. V priebehu desiatich mesiacov svojho pobytu vyvinul na tomto hrade úžasnú literárnu aktivitu. Napísal niekoľko dôležitých spisov a rovnako aj kázní. Posledné mesiace svojho pobytu sa venoval hlavne prekladu Biblie. Ona sa stala najväčším, najvýznamnejším a najimpozantnejším dielom, ktoré mohol na tú dobu urobiť. Tento preklad mal a má dodnes pre Nemcov jedinečný význam – a to nielen z teologického, ale aj literárneho pohľadu. Prekladom Novej zmluvy do nemeckého jazyka sa Luther vymanil z latinskej tradície cirkvi. Aj keď v Nemecku už existovali preklady Biblie do nemčiny, ani jeden z nich nebol z pôvodných biblických jazykov. Lutherov preklad Biblie z literárneho pohľadu dosahoval vznešený štýl, bohatstvo slovníka, autentickú zemitosť a náboženskú hĺbku.

Ak je Božie slovo rozhodujúce pre kresťanskú vieru a ak platí všeobecné kňazstvo veriacich, tak potom musí mať možnosť každý kresťan čítať Bibliu vo svojom materinskom jazyku. Asi takýmto spôsobom argumentoval Luther, keď sa ho pýtali na dôvody, ktoré ho viedli k prekladu. Jedným z prvých mužov, ktorý mu radil, aby sa pustil do prekladu Biblie, bol jeho priateľ Filip Melanchton. Rovnako i Erazmus Rotterdamský, jeden z najväčších predstaviteľov humanizmu, sa nezávisle na Lutherovi vyjadril, ako je potrebný preklad Biblie do jazykov všetkých národov.

Luther teda pri svojom preklade nevychádzal z Vulgaty (latinského prekladu Biblie, ktorý v 4. storočí preložil cirkevný otec Sophronius Eusebius Hieronymus). Opieral sa o pôvodné texty Novej zmluvy,

Hrad Wartburg, kde sa ukrýval M. Luther

ktoré boli písané v gréckom jazyku. Pri tomto preklade použil druhé vydanie gréckej pôvodiny podľa Erazmovho vydania z roku 1519. Aby dosiahol porozumenie na celom území Nemecka, nepoužíval nárečie, ale jazyk „saskej kancelárie" kurfirsta Fridricha Múdreho, čím vytvoril pre všetky vrstvy národa spoločnú literárnu reč a nielen literárnu. Prekladom Novej zmluvy bol tak v Nemecku položený základný kameň pre vznik spisovného nemeckého jazyka. Biblia sa tak stala ľudovou knihou.

Pozoruhodný bol jeho postup pri preklade. Luther sa snažil spočiatku o presné znenie – o doslovný preklad príslušného miesta v Biblii. Nakoniec sa rozhodol pre preklad, ktorý bol plný sily a výstižnosti biblického výrazu. Preklad Novej zmluvy vyšiel tlačou 21. septembra 1522. Bol známy pod názvom: Septembrová – Biblia. Napriek neobyčajnej výške nákladu, ktorý dosial 5000 kusov a vysokej cene (1,5 zlatky – cena koňa), bola táto Biblia rozpredaná za tri mesiace. Z toho dôvodu Luther nechal v decembri 1522 vytlačiť druhé vydanie, ktoré obsahovalo mnohé opravy. V priebehu dvoch ďalších rokov vyšlo 14 autorizovaných vydaní a 66 dotlačí. Za Lutherovho života bolo vo Wittenbergu realizovaných 83 vydaní Biblie, ktoré Luther sám kontroloval. Na preklade Starej zmluvy začal pracovať po svojom návrate z Wartburgu. Úplný preklad celej Biblie vyšiel až v roku 1534. No i ten až do svojej smrti ustavične prepracovával – vylepšoval.

Pri preklade sa Lutherovi občas podarilo nájsť na prvý pokus najvhodnejšie slovo, inokedy ho musel

hľadať dosť namáhavo. V takom prípade urobil doslovný preklad, slovo za slovom podľa gréckeho a hebrejského originálu. Potom pre každé jednotlivé slovo hľadal synonymá. Z nich vybral tie, čo nielen najlepšie vystihovali zmysel, ale aj prispievali k vyváženosti a rytmu jazyka. To všetko dal potom bokom a vytvoril voľný preklad, ktorý najlepšie zachytával zmysel textu. Napokon spojil dohromady doslovný a voľný preklad. Termíny z oblastí, ktoré mu boli cudzie, konzultoval s odborníkmi. Napríklad názvy mincí predebatovával s majiteľmi numizmatických zbierok vo Wittenbergu.

Čo sa Lutherovi nepodarilo dosiahnuť v slovách, to pomohli napraviť obrazy. Lutherove vydania Biblie boli bohato ilustrované, najmä prvé časti Starej zmluvy a Zjavenie Jána v Novej zmluve. V Nemecku sa potom stalo pravidlom obmedziť ilustrácie iba na tieto časti Biblie. Evanjeliá a epištoly sa ozdobovali iba začiatočnými písmenami. Ťažko povedať, prečo to tak bolo. V rôznych vydaniach Lutherovej Biblie sa nachádzalo viac ako 500 drevorytov. Nešlo o nejaké umelecké diela, ale neraz tieto drevorytiny pomáhali čitateľovi pochopiť obsah textu. Umeleckejšiu hodnotu dostali až vtedy, keď ich začali tvoriť Cranach a Lemberger. Najťažšia úloha pri preklade nespočívala v oživení výjavov, ale v zachytení nálad a ideí.

Do toho však prichádzali i veroučné problémy. Luther sa snažil interpretovať Novú zmluvu z hľadiska zvesti apoštola Pavla, ktorý poznamenáva: ***„spravodlivý bude žiť z viery“*** (G 3,11). To znamená, že človek je ospravedlnený z viery v Ježiša Krista, a nie skutkami zákona. Lutherovi však neuniklo, že táto doktrína sa nevyslovuje rovnako dôrazne v celej Novej zmluve a že list Jakubov, ktorý nazval slamenou či bezcennou epištolou, ju zrejme popiera. Raz Luther podotkol, že daruje svoj doktorský baret komukoľvek, kto dokáže zosúladiť Jakuba s Pavlom. Nakoniec si doktorský baret zaslúžil on sám, pretože sa mu podarilo zosúladiť List Jakuba s učením apoštola Pavla o ospravedlnení. Napísal: „*Viera je čosi živé, nepokojné. Nemôže byť neúčinná. Nie sme spasení skutkami, ale keby nebolo skutkov, s vierou by určite nebolo niečo v poriadku.*“ Tým poukázal na to, že Jakuba je potrebné interpretovať v pavlovskom duchu.

Obľúbenou knihou prekladu Biblie boli pre neho Žalmy. V nich sa cítil ako doma. Odzrkadľovali jeho duchovné zápasy, ktorými nepretržite prechádzal. Luther sa natoľko vžil do ich prekladu, že ich až vylepšil. V hebrejskom origináli sú mnohé prechody nesúvislé a význam nie je celkom jasný. Luther túto skutočnosť zjednodušil a vyjasnil. Keď prišiel k pasáži, ktorá vyjadrovala jeho osobné zápasy viery, neraz ju pretlmočil vlastnými slovami.

Biblia v podobe, akú ju Luther dal vtedajšiemu čitateľovi, bola nielen

výchovnou pomôckou, ale skutočne prameňom viery a pravidlom pre život. V tom čase ako deti tak i dospelí boli takmer nevzdelaní a potrebovali školy, kde by sa naučili jazyk. Preto zastával názor, že Biblii nemožno rozumieť bez jazykov a jazyk sa možno naučiť iba v škole.

Sme vďační, že dnes máme preklad Biblie v slovenskom jazyku, ktorému rozumieme a ktorý môžeme dennodenne čítať. Problém však spočíva v tom, že hoci je Biblia dnes každému dostupná, nečítame ju. To, čo bolo kedysi pre luteránov také typické, to sa nám akosi čoraz viac vytráca zo života viery. Ak si však uvedomíme, že Biblia nie je len zbierka pravidiel, či etických a morálny zásad, ale že je to predovšetkým svedectvo lásky Boha voči nám, ľuďom, tak ju určite zoberieme do rúk a budeme čítať, aby sme sa dozvedeli, čo ten Boh urobil a stále robí pre nás, hriešnych ľudí. Potom verím, že do tohto príbehu lásky, ktorý nám sprostredkúva Boh cez Svoje slovo, sami vstúpime a budeme ho intenzívne prežívať.

Nezabudni, že keď nosíš Bibliu, diabol dostáva bolesti hlavy. Keď ju otvoríš, tak dostáva kolaps. Keď vidí, že ju čítaš, tak omdlieva. A keď ťa vidí, že žiješ podľa nej, tak od teba uteká.

Roman Porubän

Povedali o... pravde

U KAŽDEJ PRAVDY BY MALA BYŤ UVEDENÁ ZÁRUČNÁ LEHOTA. ***JIŘÍ ŽÁČEK***

PRAVDA VŽDY VYPLÁVA NA POVRCH. NAJČASTEJŠIE AKO UTOPENEC. ***WIESLAV BRUDZIŃSKI***

PRAVDA, KTORÁ MRZÍ, JE LEPŠIA NEŽ LOŽ, KTORÁ POTEŠUJE. ***JOHAN WOLFGANG VON GOETHE***

ABY SME SA NAUČILI HOVORIŤ ĽUĎOM PRAVDU, MUSÍME SA NAUČIŤ HOVORIŤ JU NAJPRV SEBE. ***LEV NIKOLAJEVIČ TOLSTOJ***

NIET HORŠIEHO NEŠŤASTIA NEŽ TO, ŽE SA ČLOVEK ZAČÍNA BÁŤ PRAVDY, ABY NEUKÁZALA, AKÝ JE ZLÝ. ***BLAISE PASCAL***

Či jesto pravda vo svete

Milan Rúfus

Tenká briezka pod nebom sa ohla.
Uchystalo nebo mrákavu.
Rozprávočka, ako si len mohla
také ťažké zdvihnúť nad hlavu?

Nepokúšaj, zlož to z pliec a zameň.
Vzdušná si a krehká ako vták,
teba by ten ťažký ľudský kameň
pridlávil, nuž odlož, nechaj tak.

Či je pravda na svete? Ó, nebuď
démonov a nežeň ku kraju!
Milióny ľudí k zemi, nebu
tisícročia takto volajú.

A ty, dcéra slúžtičiek a sluhov,
dieťa driny, ústrkov a bied,
čo urobíš s touto večnou túhou?
Čo k nej pridáš? Vari odpoveď?

Nestoj, briezka na tom pustom brehu,
pre iný si bola súdená.
Kam dnes hľadíš, to je ríša snehu,
mrazivá a prázdna, studená.

Ale ona celistvá, ba celá,
mocnejšia i teraz ako ja,
ani sa len hláskom nezachvela,
hovoriac mi plná pokoja.

Nechcem klamať ani v jednom slove,
že sa vo mne večnosť začína.
Že som ďalej, ako môže človek,
a že menim vodu na vína.

Vodu, ja viem syn môj, iba vodu.
Iba vodu, ale plodovú.
Preto dych, čo odchádza mi od úst,
predral sa mi dnes až ku slovu.

Počúvaj, keď nechceš, tu si
vezmi plášť a z kratšieho sa vráť.
O veciach, čo človek prosto musí,
aby mohol žiť a zrno siať:

Žili dvaja bratia. Osireli.
Ťažilo ich prázdno po dome.
„Poďme, brat môj, čo by sme tu chceli,
v tejto opustenej Sodome?

Nebudeme nad popolom smútiť,
plačom kriesiť navždy skončené.
I nám bude lepšie v zabudnutí.“
„Nedbám, braček, nechže pôjdeme.“

„Svet je veľký, nuž a naše žiale
stratia sa v ňom ako v jazere
dve kvapôčky dažďa - také malé.“
„Dedičstvo si každý zoberie,

rozdelené na dva rovné diely,
tak, ako to stojí v závete.“
„Poďme zvedieť, čo sme nevedeli:
že či jesto pravda na svete.“

„Čo to vravíš, vidno, že si mladý.
Také nech ťa v hlave nemáta.
Svet a pravda nemajú sa radi.
Dávno je tá z neho vyhnatá.“

„Neverím, čo ako ťažko je mi.
Keby pravda zišla zo zeme,
nebolo by ľudí na tej zemi.
Hybaj so mnou, brat môj, budeme

hľadať, chodiť hore-dolu svetom,
v rečiach ľudí po tej pravde pásť.“
„Ale ak nám rieknu, že jej nieto,
z dedičstva mi vrátiš svoju časť!“

„Vrátim, brat môj, Pravda mi je bližšie,
väčšmi mi je pravdy potreba
ako zlato dedičstvo i ríše.
Poďme za ňou, či už do neba,

či už stanem rovno na predpeklí."
Išli teda bratia medzi svet.
Pýtali sa ľudí a tí riekli:
„Či je pravda? Ach, jaj, pravdy niet!"

Jeden vravel: „Čože by ste chceli?
Pravda? Aha, prázdno na stole!
Ani spánok nepatrí mi celý.
To je pravda - bič a mozole?"

Druhý zasa: „Pravda? Na čo to je?
Postačí nám bohatstvo a moc.
Pravda je, keď blázon robí vietor.
A vy ste tí blázni, dobrú noc."

„Vidíš, braček ďaleko si došiel.
Čo si si to vtĺkol do čela?
Teraz vysyp podedené groše.
Pekne ťa tá pravda oplela."

„Možno sa nám skrýva," probuje to.
„Dedičstvo? Ber, neľutujem strát.
Hľadajme ju, bez nej žitia nieto,
Vydrž ešte chvíľu so mnou, brat.

Budeme sa pýtať vo dne v noci
všetkých živých: ak ju ani tak neuvidia
tieto moje oči,
vylúp mi ich, darujem ti zrak!"

No ľudia i teraz ako vtedy
dávali im jednu odpoveď:
„Možno, že aj bola voľakedy,
ale dneska veru pravdy niet."

„Dosť už bolo! Sem tie oči z hlavy!
Nikdy už tú pravdu neuzrieš.
Zbohom ostaň, blázon tvrdohlavý.
Máš už svoje, ži si ako vieš!"

Osamel tak rovno v bránach pekla,
slepá kôpka z neho ostala.
No z tých prázdnych očných jám mu tiekla
nie krv, ale slza trúfalá:

„Život náš, ty temný, krásny, krutý,
všetko si ber, iba jedno nie.
Celý vesmír do neho sa zrúti,
ak by človek stratil svedomie.

Mal by oči, ale bol by slepý.
Sýty by bol, a žil o hlade.
Prázdny ako pohodené črepy
na zemi, v tej krásnej záhrade.

A ja slepý vidím na dno dejov.
Preto si ťa, pravda, nepustím.
Slniečko, čo hreje nad nádejou,
studňa, ktorá chladí na púšti!

Pravda je vždy v nás, ó milovaní,
nespí ona, ak vy zaspíte!"
Tak volal, a pod čelom dve rany
vymýval si rosou na svite.

Rozprávočka napravila zločin,
ohladila hrany zodraté:
Od tej rosy narástli mu oči,
ako rastú puky na kvete.

Ako vždy. Zas potrestala hada.
Nenúkala lacné. Verte mi.
Netajila, že kto pravdu hľadá,
nemáva to ľahké na zemi.

Riekla však, že býva zemi soľou
ten, kto koná, čo mu káže čas.
A preto jej kde bolo tam bolo,
bolo blízko, lebo bolo v nás.

Jemu dala zrak, nám dala jeho.
Akoby mal hviezdy v obrve:
Jeho osud mlel už z posledného,
a on stále myslel na prvé.

Na veci, čo človek prosto musí,
aby mohol byť a zrno siať.
Milovaní, túto rozprávku si rozprávajte
mnoho, mnohokrát...

Lutherove piesne v Cithare Sanctorum 1636

„Je veľmi dôležité, aby človek vedel, čo a prečo spieva. Od mladosti som sa učil a zisťoval, aké vznešené, užitočné a liečivé cvičenie je, keď sa duchovné piesne spievajú s vážnosťou a pobožnosťou, často a veľa“ – napísal Cyriakus Spangenberg, vzdelaný luteránsky kňaz, pôsobiaci v Mansfelde, ktorý v roku 1570 publikoval v Erfurte rukopisy svojich kázní s názvom CYTHARA LUTHERI. Zbierka obsahuje 87 kázní, v ktorých na bohoslužbách približoval a vysvetľoval veriacim piesne zo svojho spevníka. Túto „malú Bibliu“, ako spevník s úctou označoval, považoval za mimoriadne vhodný námet pre svoje kázne. Celkom v zmysle Lutherovho vzoru a dobového zvyku, podrobne a trpezlivo, metaforicky a naliehavo vymenúva v Predhovore spomínanej publikácie všetky možné pozitíva duchovnej piesne, ktoré možno koncentrovane zhrnúť do troch pojmov: chválospev, náuka a útecha; ony sú obsiahnuté v reformačnej duchovnej piesni.

Jej prvým tvorcom v jednote: básnik a hudobník, ktorý v rozhodujúcej miere determinoval jej tvar, navrátil jej a natrvalo zabezpečil významné miesto v liturgii, bol Dr. Martin Luther. Nadšene ju propagoval, horlivo inicioval stále novú piesňovú tvorbu, ale dôverujúc v jej nebývalú silu, bol aj jej prísnym strážcom.

V lete roku 1523 pozdravuje norimberský obuvník a básnik Hans Sachs vo svojich veršíkoch mnícha Martina ako *Wittenberského slávika*. Martin Rossler, ktorý vo svojej štúdii *Liedermacher im Gesangbuch* pripomína túto udalosť, si kladie legitímnu otázku: treba chápať toto výrečné oslovenie ako básnikovu intuitívnu predpoveď budúcich udalostí alebo ako decentnú výzvu reformátorovi? Lebo Luther sa tvorbou duchovných piesní a problematikou ich funkcie v liturgii – zmenou liturgického poriadku začal zaoberať až na prelome rokov 1523/24. Pre mnohých Lutherových priateľov, kňazov a prívržencov to bolo po ôsmich rokoch od začiatku reformácie príliš neskoro; nechápali to a naliehali naňho, aby sa konečne venoval problematike zmien v omšovom poriadku, ktorý by odzrkadľoval nosné idey novej dogmatiky.

Prvý impulz, ktorý uvoľnil tvorivú potenciu Luthera i v tejto, jemu napokon takej blízkej oblasti, prišiel zvonku. 1. júla 1523 popravili v Brusseli na námestí dvoch mladých augustínskych mníchov, ktorí v ohni zomreli za svoju vieru. Johann van Esch a Heinrich Voes - prví martýri reformácie. Luther prijal túto správu s rozhorčením a v dochovaných záznamoch sa uvádza, že *vo svojom vnútri plakal v presvedčení, že on mal byť prvým mučeníkom pre sväté evanjelium, ale nebol toho hoden*. Reagoval rýchlo a impulzívne v zhode

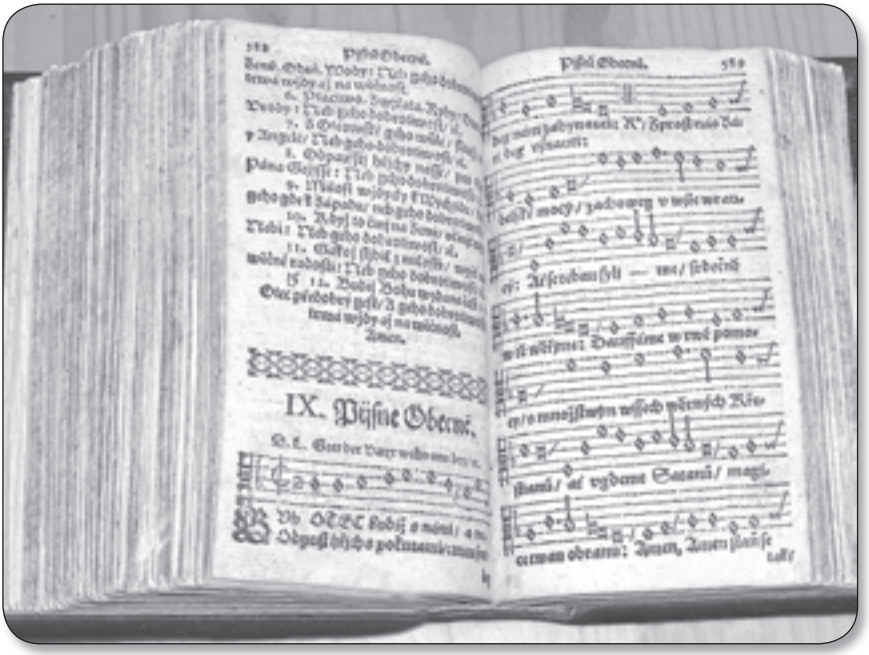

Cithara Sanctorum z roku 1636

so svojím jasne proklamovaným a celoživotne platným „mottom“ *singen und sagen* – napísal otvorený list *BRIEF AN DIE CHRISTEN IN NIEDERLAND* a hneď za tým pieseň **Ein neues Lied wir heben an,** text i melódiu. Viacerí bádatelia sa zhodujú v názore, že ide vlastne o rýmovanú baladu, kde Luther podáva aktuálnu správu o hroznom čine prostriedkami „protestsongu“ – ostro, agresívne a tvrdo pomenúva veci pravými menami a súčasne pranieruje neduchovné a neľudské metódy teológov a sudcov, ktorí o vražde rozhodli. Do prerozprávaného príbehu votkáva i základný motív svojej teológie: boj medzi nebom a peklom, Bohom a diablom. A čo je dôležité, do tohto boja chce zasiahnuť **slovom a hudbou.** Jeho prvá pieseň sa veľmi rýchlo šírila z úst do úst, z námestia na námestie, písanými letákmi i tlačenými plagátmi a Luther medzičasom uvažuje o možnosti využiť médium hudby na šírenie novej radostnej správy – evanjelia. Pochopil, že Božie slovo sa musí šíriť medzi ľud ako živé, ľudské, aby mohlo plne pôsobiť. Utvrdzuje sa v názore, že duchovná pieseň môže rovnocenne ako kázeň zvestovať Slovo, ba dokonca niekedy aj intenzívnejšie, pretože hudba vládne prostriedkami, ktoré reči chýbajú.

Od jesene 1523 do leta 1524 napísal Luther 24 duchovných piesní, teda 2/3 svojej celkovej piesňovej produkcie, ktorá vykazuje 37 piesní. Je to výsledok intenzívneho úsilia, koncentrovanej práce, obdivuhodnej invencie v oblas-

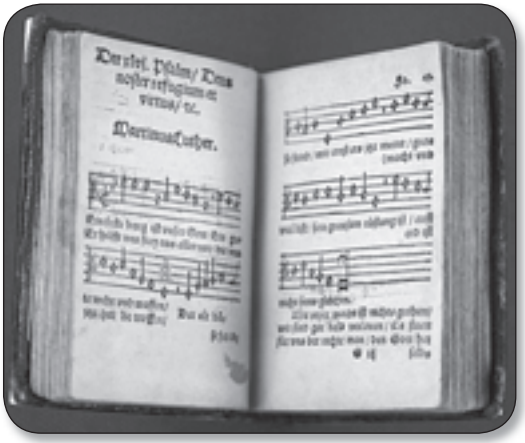

Pieseň: Ein feste Burg ist unser Gott - Hrad prepevný je Pán Boh náš

ti textu i hudby; fascinujúci je i široký diapazón spracovávaných tém a použitých predlôh.

Jeho tvorbu možno rozdeliť do určitých blokov, vychádzajúc pritom z uplatnenia rôznych kritérií: z chronológie, tematických okruhov, či rozličných predlôh.

Problematiku možno skúmať aj kombinovaním uvedených aspektov, ako to urobil Martin Rossler, výsledkom čoho je táto zmysluplná typológia:

Žalmové piesne predstavujú významnú skupinu; významnú z viacerých dôvodov:

1. Luther si veľmi cenil Žalmy Starého zákona – ako predobraz kresťanského spevníka; Videl v nich summu celej Biblie, veď píše: *Keď sa pozrieš do žaltára, je to ako pohľad do zrkadla, ktorý Ti ukáže, čo je to kresťanstvo; nájdeš a najlepšie sa tam spoznáš aj Ty sám, ale spoznáš aj Boha a všetko stvorenstvo.*

2. Martin Rossler zdôrazňuje, že *kristologická žalmová pieseň v tvare bežnej strofickej ľudovej piesne, kde sa zrozumiteľným jazykom vysvetľuje obsah žalmového textu s adekvátnou melódiou, vhodnou pre spev spoločenstva je Lutherov vynález a objav.* Realizuje svoj obdivuhodný program, v ktorom je Biblia a spev piesne ukázaný v plodnej vzájomnej väzbe: *Biblia propaguje a legitimuje spievanie a spievanie prolonguje a interpretuje Bibliu.*

V roku 1524 vytvoril Luther veľmi rýchlo za sebou 6 žalmových piesní (pozri zoznam piesní).

Ďalšiu skupinu tvoria piesne na **výročné slávnosti** spracované podľa latinských hymien starej cirkvi a podľa predreformačných nemeckých spevov. Patria sem piesne adventné, vianočné, veľkonočné, svätodušné a na sviatok sv. Trojice. Chýba pôstna pieseň, pravdepodobne preto, že Luther sa nevyžíval v stredovekej mystike Kríža, ale videl ho vždy v súvislosti so Vzkriesením.

V roku 1523 publikoval kazateľ **Thomas Müntzer,** reprezentant revolučného ľavého krídla reformácie zbierku, 11 starokresťanských hymnov s názvom *Deutsch Kirchenamt*. Preložil do nemčiny latinské texty, ktoré sylabicky podkladal pod pôvodné gregoriánske melódie. Tento mechanický spôsob Lutherovi vôbec nekonvenoval, a preto hľadal iné možnosti, ako využiť dedičstvo

otcov, ktoré si vysoko vážil a považoval za nevyhnutné ho zachovať. Dobre poznal liturgické spevy, predreformačné leisy (zľudovelé piesne), latinské cantio (spevy) a ďalej zbieral a analyzoval jestvujúci materiál. Jeho piesňová tvorba zahŕňa tisícročné dejiny piesne od starých hymien cez latinský liturgický spev až k stredovekým nemeckým leisám. Je pozoruhodné, že texty hymnov prekladá z latinčiny až otrocky presne, takže sú veľmi náročné, iste vedome, aby zdôraznil ich starobylý pôvod. S hudobným materiálom pracuje oveľa voľnejšie, rešpektujúc však zákonitosti jazyka, veršov, strofy a v neposlednom rade možnosti spevu v spoločenstve veriacich.

V práci s duchovnou piesňou myslel Luther aj na jej nezastupiteľné miesto v každodennom živote človeka, hľadajúceho odpovede na otázky týkajúce sa smrti, večného života, pokánia, spovede, teda v podstate patriace do oblasti pastorálnej a pedagogickej. Niektoré sú zaradené do skupiny **Katechizmové piesne.** (č. 20, 21);

Lutherovu lásku k hudbe, jeho obdiv k nej, vedomosť o jej významnom postavení v liturgii, domácej pobožnosti a živote človeka vôbec, dokumentujú početné, výstižne a presvedčivo formulované názory, ktoré sú všeobecne známe. Veď sa chronicky citujú v takmer každom, aspoň čiastočne erudovanom, vedecky alebo vedecko-popularizačne orientovanom pojednaní o Lutherovi a cirkevnej hudbe. Napriek tomu sa žiada stále nanovo a donekonečna ich pripomínať, lebo nenachádzajú ozvenu. Padajú na neúrodnú, stáročiami stvrdnutú pôdu našich sŕdc, kde nie je miesto pre Lutherov naliehavý odkaz: *fide ex auditu – viera z počúvania...*

Zreteľne ho však počul **Juraj Tranovský,** ktorý nám v *CITHARE SANCTORUM* zanechal fascinujúce dielo. Fascinujúce z mnohých aspektov, o ktorých dnes hovoríme. Fascinujúce aj z môjho pohľadu cez Luthera: jeho piesne, jeho ducha, jeho idey. V II. dieli *Předmluvy na koncionál tento* Tranovský píše: *Z písní D. M. Luthera čtyři toliko do řeči naši Slowenské přeložené jsem našel; protož já ostatné všecky, kterékoli on za své uznával a které in Tom. Jen. 8. se nacházejí přeložil jsem a k těmto připojil. Té písničky Ein feste Burg našlo se pět rozličných verzií, však tuto jediná toliko položena jest: neb taková rozličnost více by zmatku než užitku slaužiti mohla.*

V Cithare Sanctorum 1636 nám Tranovský zachoval takmer kompletný piesňový odkaz Luthera, a tým sprostredkovane dedičstvo cirkevných spevov v celej ich rôznorodosti a bohatstve. Cithara Sanctorum obsahuje aj reprezentatívny výber piesní poreformačných, dobovo aktuálnych v čase vzniku kancionála. Ich výber svedčí o vynikajúcom hudobnom vkuse Tranovského, o jeho rozhľadenosti, erudícii a akríbii. Cithara Sanctorum je vskutku kompendium európskej duchovnej piesne, pre nás prameň stálych inšpirácií, skrývajúci ešte mnoho tajomstiev, ktoré čakajú na odhalenie a aktualizáciu.

PhDr. Ľudmila Michalková, CSc.

Klasická hudba pozitívne ovplyvňuje detský mozog

Nemáte hudobný sluch a ste presvedčení, že rovnaké budú aj vaše deti? Omyl, veďte ich k hudbe a pomôžete im rozvíjať sa vo všetkých smeroch.

Prichádza sychravá jeseň a s ňou aj otázka, aký program pripraviť drobcom, aby sa nenudili doma? Výbornou voľbou podľa odborníkov je prihlásiť ratolesť na spev alebo hru na nejakom hudobnom nástroji. Môže ich to ovplyvniť vo viacerých smeroch, než by sme si na prvý pohľad mysleli. Ak nebude cvičiť spievanie či hudobný nástroj pod vedením profesionála, púšťajte mu aspoň doma každý deň hudbu, najlepšia je klasika, odkazujú experti. Aké bonusy z hudba pre deti plynú?

1. Prináša pocit spolupatričnosti

Deti potrebujú priateľov. Byť súčasťou školskej kapely alebo spievať v školskom zbore im prináša celú škálu potenciálnych kamarátov. Pre dieťa je zábavné byť s priateľmi, ktorí majú radi to, čo ono. Majú spoločný cieľ vytvárajúci pocit spolupatričnosti. Deti pri hre na hudobný nástroj často musia spolupracovať, aby dosiahli čo najlepší výsledok. Keď je dobrý jeden, všetkým sa darí lepšie. To rozvíja zmysel pre starostlivosť o druhých.

2. Prináša pocit šťastia

Všetci chceme, aby naše deti boli šťastné. Piesne sú odmalička spôsobom, ktorým ich upokojujeme pred spánkom alebo ich zabávame. Hudba napĺňa myseľ šťastnými myšlienkami. Keď deti počujú spev, učia sa spievať. Nie je dôležité, či máte hudobný sluch a spievate čisto alebo falošne. Lásku k hudbe môžete vybudovať v deťoch aj vtedy, ak vám to vôbec nejde. Experti prišli k zaujímavému zisteniu, že dvomi miestami, kde sa deti najskôr naučia spievať, sú domov a kostoly. Nebojte sa zobrať dieťa ani na klavírny či husľový koncert. Možno budete prekvapení tým, ako ich táto forma umenia zaujme.

3. Pomáha rozvíjať viaceré cenné zručnosti

Spev a hudba všeobecne u detí rozvíja počúvanie a kooperatívne zručnosti, koordináciu jazyka a pier, hrubú a jemnú motoriku (prostredníctvom kreatívneho pohybu a udržiavania rytmu), sebaovládanie, koncentračné schopnosti a pamäť. Spievanie podporuje tiež predstavivosť, invenciu, kreatívne myslenie, komunikačné a tímové zručnosti a neza-

nedbateľným prínosom je to, že odpútava záujem dieťaťa od televíznych programov, počítačov či videohier.

Deti si pri speve obohacujú slovnú zásobu, lepšie čítajú, zdokonaľujú sa v matematike, spoločenských aj prírodných vedách. Spev je podľa odborníkov tiež vynikajúcim nástrojom na výučbu cudzích jazykov, čo aj využívajú jazykové školy. Hudba je výborným nástrojom aj na rozvoj detí s mentálnym postihnutím.

Štúdie ukazujú, že deti, ktoré sa venujú spevu alebo hre na akýkoľvek hudobný nástroj, dosahujú lepšie výsledky vo všetkých predmetoch. Ideálne je viesť ich k tomuto druhu umenia ešte pred siedmym rokom života. Nie je až tak dôležité, aby sa dieťa venovalo hudbe pod vedením profesionála, ale mali by ste sa snažiť budovať v ňom lásku k nej. Deti, ktoré sa venujú hudbe, sa učia oceniť krásu, ako aj rozvíjať sústredenie a dôveru prostredníctvom hudby.

Púšťajte deťom hudbu denne aspoň na 20 minút.

Deti, ktoré nechodia na spev ani nehrajú na žiadny hudobný nástroj, ale hudbu pravidelne počúvajú, sa učia jednoduchšie a efektívnejšie ako tie, u ktorých hudba v živote nehrá žiadnu rolu. Podľa vysokoškolskej pedagogičky Sharlene Habermeyer, ktorá posledných 25 rokov strávila štúdiom vplyvu hudby na detský mozog , stačí, ak dieťaťu pustíte hudbu pravidelne na 20 až 30 minút denne a čoskoro by sa mali dostaviť výsledky v podobe zlepšenia výsledkov v škole. Ako najvhodnejšiu odporúča klasickú hudbu, ktorá má veľmi prísnu štruktúru. Rôzne aspekty klasického hudobného diela totiž aktivujú rôzne časti mozgu.

Zdroj: national.deseretnews.com

Moja cesta do spevokolu...

Možno to bude znieť zvláštne, ale párkrát v priebehu niekoľkých rokov sa mi snívalo o tom, že stojím v nejakom chráme s mnohými ľuďmi a spievam. Keď som sa o tom zmienila pred známymi, tak niekto mi na to povedal, aby som si pozrela do snára, čo to pre mňa znamená. Podobným veciam som však vôbec nevenovala pozornosť. Popri iných životných udalostiach v mojom živote som na to úplne zabudla a spomenula som si na to až jeden studený zimný deň, keď prišla do škôlky, v ktorej pracujem, sestra Erika Szabová a povedala mi, že prišla za mnou. Neveriacky som sa opýtala: „Za mnou?“ Nechápala som. No ona ma ubezpečovala, že naozaj prišla za mnou. Prišla ma pozvať do spevokolu... dodnes mi je záhadou, ako prišla práve na mňa, pretože som nikdy v žiadnom spevokole nespievala (okrem toho v mojich snoch) a ani si nemyslím, že som v speve výnimočná (poznámka redakcie: sestru Szabovú poslal brat farár Porubän).

Moja prvá reakcia bola, že také niečo je určite dosť zaväzujúce, že neviem, či budem môcť chodievať takto v pravidelnom čase, no jej pohľad bol taký prosebný, až som napokon povedala: „Dobre, skúsim to teda! Moja mama bude mať narodeniny, určite to bude pre ňu milé prekvapenie..." A tak som prišla hneď na druhý deň, 5. februára 2014, do lýcea.

Pán farár ma všetkým prítomným predstavil, no a šli sme na to! Ja, totálny začiatočník, som len pozerala a potichučky sa pridávala. Po krátkom zamyslení a modlitbe brata Liptáka najskôr rozospievanie, potom pieseň číslo... a začína alt, tenor, bas, no a poďme soprán... Kto to kedy tušil, že ja budem v sopráne? Pieseň bola pre mňa úplne neznáma, keď som ju počula po jednotlivých častiach, pripadalo mi to ako chaos... no potom sme sa všetci postavili, pán farár nám dirigoval a to, čo bolo pre mňa chaotické, bolo zrazu niečím úžasným, až božským! Ten súzvuk tónov, spojenie hlasov v jedno, to sa nedá ani opísať... behali mi zimomriavky po tele, taká to bola nádhera. A tak to šlo aj s ďalšími nácvikmi a ďalšími piesňami, a prišlo moje prvé vystúpenie v kostole, a to bol pre mňa prekrásny a veľmi silný zážitok.

Zakrátko som zistila, že spevokol nie je len o speve, ale že sú tam milí ľudia, ktorých spája spoločný záujem o spev, láska k Bohu, a hlavne som prišla na to, že tu neplatia žiadne vekové hranice. Som im vďačná za vrúcne prijatie medzi seba i za to, že mi občas odpustia nejaký ten falošný tón. Zažili sme

už spolu pekné chvíle napr. vo Vratislavi (Wroclaw) na IX. stretnutí kresťanov východnej Európy, na vystúpení v Spišskej Novej Vsi pri príležitosti IV. Evanjelických cirkevných dní alebo v Leštinách na stretnutí artikulárnych zborov. Chodím sem veľmi rada a vôbec mi nerobí problém chodievať na skúšky, nájdem si čas stále, zastaví ma jedine choroba. Preto si myslím, že ak má ktokoľvek pocit, že spevokol je niečo navyše, tak je! Ale nie vo význame zbytočný, skôr je to taký bonus ku kresťanskému životu, pretože tu nielen dávame, ale aj dostávame. Dostáva sa nám Božej milosti vo forme hudby, ktorá je sprostredkovateľom Boha a Jeho nekonečnej lásky k nám.

A musím sa priznať, že tie zimomriavky počas spevu mi bežia po chrbte stále, občas sa mi od dojatia tlačia slzy do očí, keď preciťujem texty. Vtedy sa cítim naplnená, a tak akosi bližšie k Bohu...

Otília Laskovská

SPRÁVY z kresťanského sveta

IRÁN: Kresťania sú považovaní za nepriateľov štátu

(Open Doors) - „Žaloby proti kresťanom zvyčajne nie sú fér," hovorí Robert Duncan z Open Doors (Otvorené dvere). „Právna pomoc je problematická, pretože niekedy sú aj právnici zatknutí. Rokovania sa konajú pred revolučnými súdmi. Kresťanom pripisujú ‚zločiny proti národnej bezpečnosti', čím je v jazyku vlády hlásania evanjelia."

„Bohoslužby a jednotliví kresťania sú systematicky sledovaní. Vláda sa sústreďuje najmä na vedúcich cirkví a na kresťanov z moslimského prostredia, alebo tých, ktorí majú kontakt s nimi."

Kým dôjde k procesu, sú kresťania prepustení na vysokú kauciu, často s ‚odporúčaním' opustiť krajinu. Vláda chce, aby sa zastavilo šírenie evanjelia v krajine. Preto sú aj bohoslužby v národnom jazyku ‚Farsi' (Perzština) do značnej miery zakázané.

Napíšte - aj ako zborovú akciu - kresťanom, ktorí sú vo väzení

V súčasnej dobe je možnosť prostredníctvom Open Doors písať priamo niektorým zadržaným kresťanom, z ktorých majú niektorí aj dlhé tresty odňatia slobody. Typické pre väznice Iránu sú extrémne drsné podmienky vo väzniciach, nedostatok zdravotnej starostlivosti, často sú toho súčasťou psychické a fyzické týranie. „Boh dosiahne prostredníctvom zadržaných kresťanov aj ďalších ľudí vo väzniciach. Zároveň však zbory a spoločenstvá strácajú svo-

jich pastierov. Úzkosť a neistota môže v prípade, že pastor je zatknutý, ochromovať ich spoločenstvá.“ Rodiny sú okrádané o otcov a manželov.

Napíšte list alebo krásnu pohľadnicu v angličtine s povzbudivými slovami zvlášť na meno každého z nasledujúcich kresťanov: (1) Alireza Seyyedian, (2) Amin Khaki, (3) Farshid Fathi Malayeri, (4) Pastor Behnam Irani, (5) Pastor Saeed Abedini, (5) Pastor Maryam Nagash Zargaran.

Zadajte iba svoje meno, nie vašu adresu. Nespomínajte Open Doors, ani štát Izrael, ani Spojené štáty - ani mená ostatných väzňov. Nekritizujte vládu, krajinu alebo jurisdikciu v krajine. Povzbudzujte ich! Neprikladajte nijaké peniaze. Viac informácií a podrobné pokyny pre písanie nájdete na stránkach www.opendoors.de. Pošlite to na adresu Open Doors – my ich pošleme ďalej.

Open Doors
„Gefangene im Iran“
Postfach 1142
65761 Kelkheim

EGYPT: „Naša viera nezomrie!“ 01.10.2014

(Open Doors) - V mnohých dedinách Horného Egypta majú tradiční kresťania ťažkosti, ak chcú aj prežívať svoju vieru. Islamistické skupiny ako v poslednom čase Moslimské bratstvo ešte aj dnes pôsobia nepriateľsky a násilne proti nim, aj keď je to pod súčasnou novou vládou už o niečo lepšie. Veľká bieda kresťanov je v tom, že mnoho dedín nemá svoj vlastný kostol. Mnohé zo žien ešte nikdy neboli v kostole ani v škole. Nepoznajú evanjelium.

Nedeľné školy pre všetkých!

Jedného dňa začali učiteľky nedeľnej školy navštevovať ženy z dediny a spočiatku im ponúkli pomoc v oblasti rodičovstva, finančného riadenia a budovanie malej firmy. Keď sa však ženy dozvedeli, že ich Boh miluje a odpovedá na ich modlitby, boli bez seba od radosti. Ony mali patriť všemohúcemu Bohu?! Zrazu pochopili, že neboli také bezmocné a bezvýznamné, ako si predtým mysleli. „Modlila som sa za môjho manžela,“ povedala jedna žena. „V tom čase bol ako zázrakom zachránený od vlakového nešťastia.“ „Môj syn potreboval operá-

ciu srdca," ozvala sa iná matka. „Nemala som žiadne peniaze a najbližšia nemocnica je moslimská. Kresťanov tam odmietajú. Tak sme sa spoločne modlili. Nakoniec ho prijali do nemocnice. Keď ho chceli operovať, zistili, že bol uzdravený."

Učiteľky nedeľnej školy chcú osloviť všetky ženy, ktoré ešte nikdy nepočuli slovo Božie. Ich týždenná návšteva dediny je teraz najdôležitejšou akciou pre deti. „Tieto deti sú budúcnosťou Cirkvi. Naša viera nezomrie," hovorí ich vedúca plná dôvery.

z nemčiny preložil ml
www.opendoors.de

Effatha – Otvor sa

Keď (Ježiš) opustil týrsky kraj, prišiel cez Sidon zase k moru Galilejskému, do prostriedku kraja Desaťmestia. Tu priviedli k Nemu hluchého a zajakavého a prosili Ho, aby položil ruku na neho. On ho vzal stranou, von zo zástupu, vložil mu svoje prsty do uší a slinou sa mu dotkol jazyka. Potom pozdvihnúc oči k nebu zavzdychol a povedal mu: Effatha! to jest: Otvor sa! I otvorili sa mu uši, jazyk sa mu hneď rozviazal a hovoril správne. I prikázal im (Ježiš), aby nikomu nehovorili; ale čím viac im prikazoval, tým viac to rozhlasovali. A náramne žasli hovoriac: ***Všetko dobre učinil; aj hluchým dáva sluch, aj nemým reč.*** (Marek 7,31-37)

Ticho – stav, kde nieto slov, kde nerezonuje žiaden zvuk, kde nás nič nevyrušuje. Priznám sa, mám rád tento stav. Najmä vtedy, keď po každodenných prívaloch nespočetného množstva informácií a vnemov môžem na chvíľu zastať v tichu svojho vnútra. Vtedy zakúšam pravdu slov – „ticho lieči". No poznám aj iné ticho, ktoré sa rodí z výmeny názorov s blízkymi ľuďmi. Chvíle, keď po hlučných názorových stretoch, často s túžbou presadiť len tú svoju časť pravdy a dokázať svoje kvality, nastáva ticho. Čas bez slov, kde nerezonuje žiaden zvuk, len pod útokmi pichľavých slov krvácajú rany duše. To ticho je zvláštne, lebo so sebou často prináša apatiu a ľahostajnosť. Ak ono nezomrie mocou hlasu, ktorý prichádza zvonku, vtedy sa v nás rodí choroba hluchoty. Stav, keď človek počúva len sám seba, nevníma zvuky okolia, jeho potreby, vidí len svoje vlastné „ja". Jeho jazyk ostáva nemý, lebo kde človek počúva a vidí len sám seba, nemá čo povedať svojmu okoliu.

Takto sa ticho hluchoty stáva bariérou, nezmyselnou priepasťou nepochopenia medzi zdravými a chorými, bohatými a chudobnými, nadriadenými a podriadenými, rodičmi a deťmi, mužmi a ženami, lebo ani jedni ani druhí nemajú odvahu prerušiť jeho moc. Aj v cirkvi nie sme imúnni voči tejto chorobe. Koľkokrát sa stane, že kvôli svrabľavým ušiam sa hlas Božieho slova zastavuje na ceste do nášho srdca. Sme hluchí voči potrebám blížnych, aj keď ich vidíme v núdzi. Sme ľahostajní, keď vidíme, že pravda o blížnom krváca. Sme ticho, keď to vyhovuje nášmu „ja". Náš jazyk ostáva ne-

mý, keď máme pomenovať veci, kde sme zlyhali. Všetci sme svojím spôsobom hluchí a často aj nemí. Všetci žijeme s diagnózou hluchoty v rôznych štádiách. Hlucho-nemý človek robí iba gestá, ktorým mnohí nerozumejú, snaží sa preniknúť do sveta počujúcich, ale márne, lebo naráža na bariéru nepochopenia. Nerobíme často v cirkvi už len náboženské gestá, ktorým dnes mnohí nerozumejú? Je naša viera cestou načúvania a počúvania okolia, alebo sme voči nemu hluchí, presadzujúc si len našu vlastnú vôľu? Na túto otázku si musíme zodpovedať každý osobne, nakoľko hovoriť všeobecne o cirkvi by bolo frázovité a bez efektu. Čo ak zistíme, že sme aj my hluchí? Čo s nami urobí táto diagnóza? Čo ak zistím, že v cirkvi robím už len prázdne gestá, ktorými chcem ukázať, že som tu? Čo ak si prsty vkladám do uší, aby som utlmil hlasy zvonku a aby takto nik nenarušil základy môjho „ja"? Čo ak sa prichytím pri tom, že už na nikoho v živote nereagujem, nikoho hlas nepočúvam, len sám seba a svoje potreby?

Je liek na túto diagnózu? Existuje moc, ktorá môže rozbiť ticho, ktoré má smrteľné dôsledky pre mňa, pre všetky vzťahy, pre moje okolie? Evanjeliový príbeh prináša liek, ktorý obsahuje viacero účinných zložiek:

1. Tou prvou zložkou je BOŽIA BLÍZKOSŤ – ambulancia, v ktorej sa lieči. Priestor, kde moc Božieho slova preráža cestu do vnútra a obnovuje sluch srdca. Hluchonemého človeka priviedli k Ježišovi. Boli to ľudia, o ktorých sa z evanjelia nedozvedáme vôbec nič, hoci práve ich snaha bola predpokladom úspechu! Bieda ich známeho, priateľa či príbuzného, ich nenechala ľahostajnými. Privádzajú ho k Ježišovi a očakávajú pomoc. Aj oni sa podieľajú na odstránení bariéry medzi samostatnými a odkázanými na pomoc. Hluchonemému nevedia pomôcť sami, ale nevzdávajú sa hľadania iných možností! Počujú o Ježišovi, preto neváhajú a využijú príležitosť ku kroku viery – vkročiť do Ježišovej blízkosti. Ako vnímame situácie, v ktorých nás trápenie iných vystaví bezmocnosti a ukáže nám, že je náš rozum, naša vôľa prikrátka? Ako sa s týmto pocitom vyrovnáme? Zabudneme? Vzdialime sa? Rezignujeme? Ak sa vydáme touto cestou, sme ešte v Božej blízkosti? Stojíme pred Ním s bázňou, no zároveň aj s očakávaním, že On lieči?

2. Druhou zložkou je TICHO – nie ticho nášho „ja", nie ticho v dave, ale ticho ústrania, kde som len ja a Kristus, kde sa rodí dôverné a osobné stretnutie. Aj cirkev potrebuje chvíle, keď nás Ježiš oddelí od ruchu sveta a vedie do ticha. Nie je to vždy príjemné. Práve zranenia, narušené vzťahy nám často dávajú možnosť zamyslieť sa nad sebou samým: Ako to žijem? Čo rozsievam? Prázdne gestá alebo živé slovo? Nezapchávame si občas uši? Ježiš k nám pristupuje osobne aj v dave cirkvi, lebo choroba v každom z nás prepukla z rozličných príčin. Iba v bytostnom tichu s Kristom

môžeme zažiť dotyk uzdravenia. Toto je ticho, ktoré lieči.

3. Treťou zložkou sú JEŽIŠOVE PRSTY, ktoré chce vložiť do našich uší a dotknúť sa našich úst. Prostriedok, keď cítime, že niečo zvonku sa nás dotýka, že oslovuje nás a rozväzuje nám ústa. On nám vyberá prsty z uší, aby sme zachytili Božie rezonujúce slovo. Takto nám otvára nový svet počujúcich. Ježiš sa zaujíma aj o naše boľavé miesta. Objavuje sa tam, kde sme zastali, kde sme zanevreli, možno zdrsneli. Vie, že naše vnútorné zranenia nás môžu znecitlivieť, urobiť slepými, hluchými aj voči pomoci. Aj z týchto trpkých skúseností nás Ježiš môže uzdraviť. Má moc vrátiť sluch a reč aj tomu, kto počúvať a hovoriť nechce.

4. Štvrtou zložkou sú Ježišove OČI OBRÁTENÉ K NEBU, ktoré nás učia upierať náš zrak, ak túžime po uzdravení. Odtiaľ totiž prichádza moc uzdravenia. Iba ak sme očami viery spojení s nebom, iba vtedy poznávame silu slova „effatha – otvor sa“. V prvotnej cirkvi toto slovo znelo pri každom krste, ktorý spája do jedného celku nebeské a ľudské. Bolo to dôležité slovo. Zaznelo v správny čas na správnom mieste. Zaznelo, keď zmĺklo všetko a prinieslo uzdravenie človeku, čo zmenilo celý jeho život.

Ježiš hovorí „effatha“ – ***„otvor sa“*** i dnes: nám, ktorí sme ohluchli a otupeli vo svojich vzťahoch, stali sa hluchými pre potreby ľudí v našej tesnej blízkosti, pre Božie slovo, pre pravdu. Ježiš hovorí „effatha“ tým, ktorí onemeli, stali sa chladnými a skrytými v anonymite, len aby sa nemuseli nikoho zastať, nič povedať, nič urobiť. V izolácii sa ako ľudia niekedy cítime bezpečnejšie. Uzatvárame sa do skupín, kde sa uznávajú a vyznávajú rovnaké spôsoby správania, zbožnosti a nedajú sa vyrušovať výzvami, ktoré by pred nich postavilo otáznik. Je možné, že aj Ježišove slová znejú naprázdno, že ich človek neprijme, lebo by sa musel k niektorým veciam, okolnostiam a možno aj k ľuďom postaviť inak. Musel by čosi meniť vo svojich úsudkoch, predsudkoch, skutkoch a myšlienkach. Nie preto, že je to jeho údel, ale preto, že sa tak rozhodol. Ale kde človek pocítil Kristov dotyk, dotyk prstov Jeho slova a sviatostí, dotyk prstov lásky a pravdy, tam sa rodí Božie „effatha“. Tam aj ľudia z davu spoznávajú moc, ktorá i hluchým dáva sluch a slepým zrak. Tam vzniká spoločenstvo, kde sa začína hovoriť správne jazykom lásky a pravdy. V gréckom texte je táto skutočnosť vyjadrená slovom „orthos“, čo možno preložiť ako priamy, rovný, správny. Bez Ježišovho „effatha“ sa naša reč stáva nezrozumiteľnou. Sme podobní Babylonu, kde si ľudia prestali jednoducho rozumieť. Chýbala im spoločná reč. Prestali akceptovať Boha, preto sa to skončilo skôr, ako by niečo dokončili. Iba Ježišovo „effatha“ nám dáva spoločnú reč, a tou je LÁSKA.

Nech Božie dotyky nás v cirkvi učia počúvať a hovoriť správne, totiž v láske a pravde.

Peter Mihoč - ev. a. v. farár,
tajomník biskupa VD ECAV

Vyhlásenie k aktuálnej situácii v Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku

Podpísaní členovia ECAV vyjadrujeme znepokojenie nad nasledovnými javmi v našej cirkvi:

• Protestujeme voči postupu v prípade Martina Šefranka, zborového farára Bratislava-Legionárska a člena Generálneho presbyterstva, pri ktorom Generálne presbyterstvo ako disciplinárny orgán závažným spôsobom porušilo Cirkevnoprávne predpisy ECAV. Konkrétne bola porušená príslušnosť disciplinárneho orgánu, legitimita hlasujúcich o disciplinárnom postihu a udelený nezákonný trest. Mocenské konanie Predsedníctva ECAV a Generálneho presbyterstva ako disciplinárneho orgánu v tomto prípade bolo tiež v priamom rozpore s evanjelickou zásadou, že základom cirkvi je cirkevný zbor, z ktorého vychádza všetka moc. Navyše disciplinárne konanie bolo založené na osočovaní a nepodložených obvineniach. Martin Šefranko bol takto protiprávne zbavený všetkých volených funkcií v ECAV. Žiadame, aby celé disciplinárne konanie v jeho prípade bolo anulované a Martin Šefranko bol v celom rozsahu rehabilitovaný.

• Za účelové zneužitie disciplinárnych postupov považujeme aj napomenutie, ktoré seniorovi Tatranského seniorátu Romanovi Porubänovi udelil Zbor biskupov ECAV (v pomere hlasov 2:1). Dôvodom bolo údajné znevážení funkcie evanjelického farára a seniora vystúpením v programe na plese cirkevného zboru. Hoci nejde o disciplinárny postih v zmysle cirkevnoprávnych predpisov, takéto vyjadrenie najvyšších predstaviteľov cirkvi považujeme za znevažujúce česť a dobrú povesť Romana Porubäna.

• Medzi členmi cirkvi rastú obavy nad účelovým vedením disciplinárnych konaní. Dochádza pri nich k pošliapavaniu práva a k presadzovaniu mocenských záujmov úzkej skupiny ľudí v cirkvi. Uvedomujeme si, že v ECAV sa prehlbuje rozdielnosť názorov na viaceré zásadné otázky života cirkvi. Nazdávame sa však, že túto rozdielnosť nemožno prekonať otváraním účelových disciplinárnych konaní. Rozdielnosť možno prekonať len neúnavnou snahou o rozhovor a zmierenie a vo viacerých prípadoch aj ochotou akceptovať zdravú mieru rôznosti v cirkvi.

• Vyjadrujeme náš protest voči obsahu týždenníka Evanjelický posol spod Tatier a práci jeho redakcie. Odsudzujeme neobjektívne informovanie a škandalizovanie osôb a cirkevných zborov bez možnosti dotknutých primerane reagovať.

Signatári vyhlásenia

• Vyjadrujeme protest voči neustálemu zvyšovaniu finančných výdavkov Generálneho biskupského úradu na úkor odmeňovania duchovných.

• Vyjadrujeme protest voči zneužívaniu právomoci predsedníctva cirkvi pri neudeľovaní súhlasu k voľbám seniorov, keď bez udania dôvodu neudelilo súhlas kandidátom, ktorých kandidovali predsedníctva cirkevných zborov. V tom opäť vidíme nerešpektovanie nižšej organizačnej úrovne cirkvi vyššou.

Ako signatári tohto vyhlásenia pozývame evanjelickú verejnosť, aby k nemu pripojila svoje podpisy a podporila zápas o rozvoj služby Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku založenej na spravodlivosti, jednote a bratsko-sesterskej láske.

V Martine, 23. júna 2014

Signatári vyhlásenia:

1. Ján Brozman, dištriktuálny dozorca VD ECAV, člen Synody ECAV
2. Vladimír Daniš, dištriktuálny dozorca ZD ECAV, člen Synody ECAV
3. Boris Mišina, predsedajúci farár CZ Bratislava – Legionárska, senior Bratisl. sen., člen Synody ECAV
4. Miroslav Hvožďara, zborový farár CZ Vrbovce, senior Myjavského seniorátu, člen Synody ECAV
5. Roman Porubän, zborový farár CZ Kežmarok, senior Tat-

ranského seniorátu, člen Synody ECAV

6. Marián Kaňuch, zborový farár CZ Žilina, administrátor seniora Turč. seniorátu, člen Synody ECAV
7. Ján Matis, zborový farár Batizovce, člen Synody ECAV
8. Marek Cingeľ, zborový farár CZ Richvald, člen Synody ECAV
9. Ľubomír Badiar, dozorca CZ Košice, člen Synody ECAV
10. Jelka Borcovanová, zástupkyňa dozorcu Turčianskeho seniorátu, členka Synody ECAV
11. Vlastimil Synak, dozorca Dun.-nitr. sen., predseda Gen. hospodárskeho výboru, člen Synody ECAV
12. Daniel Kobyľan, člen revíznej komisie ECAV
13. Ján Hroboň, zborový farár Bratislava – Dúbravka
14. Samuel Linkesch, zborový farár CZ Košice
15. Ondrej Kolárovský, zborový farár CZ Košice – Terasa
16. Jaroslav Petro, zborový farár CZ Obišovce
17. Ivan Eľko, zborový farár CZ Nitra
18. Tomáš German, zborový farár CZ Blatnica
19. Daniela Mikušová, zborová farárka CZ Liptovský Peter
20. Milan Kubík, zborový farár CZ Martin
21. Martin Šefranko, námestný farár CZ Bratislava – Legionárska
22. Dušan Cina, evanjelický farár, riaditeľ biskupského úradu VD ECAV
23. Peter Mihoč, evanjelický farár, tajomník biskupa VD ECAV
24. František Korečko, študentský farár, Martin
25. Pavel Zloch, zborový dozorca, CZ Vrbovce
26. Daniel Borcovan, zborový dozorca, CZ Martin
27. Peter Synak, zborový dozorca CZ, Bratislava – Legionárska
28. Ján Pleša, zástupca zborového dozorcu CZ, Vrbovce
29. Miloš Kovačka, presbyter CZ Martin, vysokoškolský pedagóg
30. Michal Valčo, vedúci Katedry náboženských štúdií, Fakulta humanitných vied Žilinskej univerzity
31. Adrián Kacian, vysokoškolský pedagóg
32. Ondrej Prostredník, vysokoškolský pedagóg, šéfredaktor Cirkevných listov
33. Emília Mihočová, šéfredaktorka časopisu Evanjelický východ
34. Ľubomír Bechný, člen redakčnej rady Evanjelického východu
35. Peter Podlesný, diakon pre mládež, CZ Košice
36. Mikuláš Lipták, člen presbyterstva, CZ Kežmarok
37. Daniel Mišina, člen CZ Háj
38. Milan Bruncko, člen CZ Martin

Stanovisko Predsedníctva Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku k Vyhláseniu...

Predsedníctvo ECAV na Slovensku sa oboznámilo s vyhlásením skupiny signatárov zo dňa 23. júna 2014, ktorým pozýva evanjelickú verejnosť, aby pripojila svoje podpisy a podporila zápas o rozvoj služby ECAV na Slovensku založenej na spravodlivosti, jednote a bratsko-sesterskej láske.

K takejto výzve by sa určite pripojilo aj Predsedníctvo ECAV na Slovensku, keby argumentácia uvedená vo vyhlásení nebola zavádzajúca. Predsedníctvo ECAV na Slovensku považuje v tejto situácii za potrebné informovať verejnosť o faktoch, ktoré sa vo vyhlásení zamlčujú alebo prekrúcajú.

Prípad Martin Šefranko

Brat farár Šefranko závažne porušil cirkevnoprávne predpisy pri nakladaní s majetkom bývalého bratislavského cirkevného zboru. Ako člen predsedníctva cirkevného zboru s ním nakladal bez toho, aby mal na takéto právne úkony oprávnenie, to znamená:

1. bez schválenia zámeru scudziť tento nehnuteľný majetok zborovým konventom
2. bez súhlasu seniorálneho presbyterstva s takýmto zámerom
3. bez súhlasu zborového konventu s návrhom zmluvy
4. bez súhlasu seniorálneho presbyterstva s návrhom zmluvy.

Na tieto porušenia bolo Predsedníctvo ECAV upozornené bezprostredne členmi tohto cirkevného zboru.

Aj keď škoda, ktorá mohla týmto konaním cirkevnému zboru vzniknúť, nebola v disciplinárnom konaní skúmaná a nie je ani dôvodom udelenia disciplinárneho opatrenia, obvinený sa často odvolával na predložený znalecký posudok a na to, že žiadna škoda cirkevnému zboru údajne nevznikla.

Predsedníctvo ECAV preto požiadalo o názor iného nezávislého znalca, ktorý uviedol, že v posudku, na ktorý sa odvoláva M. Šefranko, je viacero pochybení. Závery viac ako 50-stránkového vyjadrenia znalca možno zhrnúť do konštatovania, že rozdiel v znaleckých posudkoch (a teda škoda cirkevného zboru) je vo výške 822 tisíc eur (to je 24 miliónov Sk). Tento ekonomický aspekt porušenia cirkevnoprávnych predpisov bude už ale skúmať iný orgán. Znalecký posudok časť 1, časť 2, časť 3, rekapitulácia.

Argumentácie o údajnej neprislušnosti disciplinárneho orgánu či údajná nelegitímnosť hlasujúcich bola riešená a vyriešená v disciplinárnom konaní. Vo svetle vyššie uvedených vysvetlení sa preto javí len ako pokus zakrývať neporiadok v cirkvi.

Prípad Roman Porubän

Ako sami signatári uvádzajú, nejde o disciplinárne opatrenie, ale upozornenie seniora zo strany Zboru biskupov ECAV na Slovensku. Toto upozornenie bolo napísané len pre brata seniora Porubäna, nebolo nikde zverejňované. Brat senior Roman Porubän si svojím neuváženým konaním sám poškodil dobré meno predstaviteľa cirkvi. Predsedníctvo ECAV plne podporuje Zbor biskupov a vyzýva ho, aby naďalej sledoval správanie duchovných na verejnosti, vyhodnocoval prípadne negatívne odozvy spoločnosti. A ak treba napomínal svojich farárov a seniorov zvlášť, ak sa nesprávajú na verejnosti tak, ako sa na duchovných ECAV patrí.

Protest proti Evanjelickému poslu spod Tatier

Predsedníctvo ECAV neriadi EPST. Ak jeho redaktori dostanú od niektorého z členov Predsedníctva morálnu podporu a povzbudenie do práce, zďaleka to nenahradí nepodložené útoky zo strany tých, na nešváry ktorých Posol upozorňuje. Zdá sa, že keď EPST niekoho vyruší z jeho „pokoja a spokojnosti“, snahou je umlčať ho za každú cenu. Predsedníctvo ECAV zastáva názor, že noviny musia byť aktuálne, kritické k neporiadkom v cirkvi – samozrejme, pri zachovaní objektivity a plurality. Je totiž zle, ak sa hriech zvykne ukrývať, ospravedlňovať a nenazývať pravým menom. Iba vo svetle pravdy býva odhalené to, čo nemá pred Bohom budúcnosť a čo v Božom kráľovstve neobstojí.

Neudelenie súhlasu kandidátom na post seniora

Predsedníctvo postupuje presne v intenciách zákona. Aj keď CPP neurčujú povinnosť zdôvodňovať neudelenie súhlasu, v prípade kandidáta brata farára J. Olejára (čo bol doteraz jediný prípad) tak urobilo, a všetci dotknutí boli s dôvodom neudelenia súhlasu oboznámení. Predsedníctvo ECAV dáva súhlas, aby zdôvodnenie bolo zverejnené; a je na samotnom kandidátovi, či tak urobí. Obviňovať Predsedníctvo zo zneužitia právomoci, keď údajne bez udania dôvodu súhlas neudelilo, je preto ohováraním predstaviteľov cirkvi.

Výdavky GBÚ

Hovoriť o výdavkoch GBÚ je manipuláciou, ktorá je na všetkých grémiách cirkvi opakovane každý rok vysvetľovaná. GBÚ nie je právnickou osobou, účtovníctvo GBÚ nie je vedené osobitne od účtovníctva ECAV. Ak rastú náklady – tak sú to náklady ECAV. Predsedníctvo víta, že synoda od-

súhlasila návrh, aby sa financovaniu cirkvi ako hlavnej téme venovala synoda na budúci rok, a dovtedy vyzýva generálny hospodársky výbor, ako aj ďalšie dotknuté komisie a výbory ECAV, aby na problematike usilovne pracovali a predložili synodálom a cirkvi relevantné závery a návrhy na riešenie financovania ECAV vrátane správy nehnuteľností ECAV, ktoré môžu byť významným zdrojom príjmov.

Bratia a sestry, cirkev sa od sveta odlišuje predovšetkým tým, že nerobí hanbu sebe ani Pánu Bohu. Nehovorme preto krivolakým cestám, že sú dobré.

V Bratislave 25. 6. 2014

Imrich Lukáč
generálny dozorca

Miloš Klátik
generálny biskup

Uznesenie 64-5/2014

zo zasadnutia mimoriadneho Generálneho presbyterstva ECAV konaného 7. júla 2014

Generálne presbyterstvo (GP) schvaľuje stanovisko predsedníctva ECAV z 25. 6. 2014 k Vyhláseniu k aktuálnej situácii v ECAV zo dňa 23. 6. 2014, podpísanému 38 signatármi.

GP vníma toto Vyhlásenie ako výzvu, ktorá v konečnom dôsledku má zamedziť riadne zvoleným orgánom ECAV – Predsedníctvu ECAV, Generálnemu presbyterstvu ECAV a Synode ECAV vykonávať svoj mandát v súlade s Ústavou ECAV a nadväzujúcimi Cirkevnoprávnymi predpismi (CPP) ECAV. Takéto konanie považuje GP za neprípustné, najmä ak sa ho dopúšťajú vedúci predstavitelia ECAV.

Uložené disciplinárne opatrenie Mgr. Šefrankovi nebolo pre brata Šefranka impulzom k pokániu, ale naopak, podporovaný aj uvedeným vyhlásením, znepokojuje evanjelickú verejnosť šírením nepravdivých informácií a vnáša do cirkvi nepokoj a rozkladá ju z vnútra.

Keďže GP a ani žiadny iný orgán nemá kompetencie, odbornú spôsobilosť a ani kapacity posudzovať trestnoprávnu zodpovednosť za kroky predsedníctva bývalého CZ Bratislava, GP ukladá generálnej právnej zástupkyni podať v zastúpení ECAV na Slovensku na príslušný štátny orgán trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania trestnej činnosti s následkom škody nie malého rozsahu.

Náš cirkevný poriadok dáva každému členovi možnosť predkladať žiadosti, návrhy a podnety cirkevným orgánom a cirkevným predstaviteľom a domáhať sa ochrany svojich práv pred cirkevnými orgánmi a cirkevnými súdmi.

GP vníma podpísanie vyhlásenia zo dňa 23. 6. 2014 dištriktuálnymi dozorcami Danišom a Brozmanom a seniorom Porubänom, ktorí sú vysokými predstaviteľmi Evanjelickej cirkvi, ako aj niektorými ďalšími seniormi a seniorálnymi dozorcami a inými cirkevnými predstaviteľmi, za porušenie cirkevného poriadku, za poburovanie proti nemu, teda za vzburu proti evanjelickej cirkvi a. v.

GP preto vyzýva dištriktuálnych dozorcov Daniša a Brozmana a seniora Porubäna, pod Vyhlásením podpísaných seniorov, seniorálnych dozorcov, zborových farárov a zborových dozorcov, aby písomne a verejne do troch dní potvrdili svoj sľub daný Evanjelickej cirkvi pri úvode do funkcie, teda že budú rešpektovať Cirkevnú ústavu, cirkevné právne predpisy a právoplatné rozhodnutia cirkevných orgánov.

Počet prítomných s právom hlasovať: 16; za: 9, proti 4, nehlasovali 3
Uznesenie bolo prijaté

Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku
Hviezdoslavova 18
060 01 Kežmarok
Tel. a fax: +421/52/452 22 42
E-mail: rporuban@gmail.com
Banka: SLSP a. s. Poprad
Konto: 0093276697/0900
IČO: 37797492 DIČ: 2021879519

Predstavenstvo
a. s. Tranoscius
Ing. Dušan Vagaský
Tranovského 1
031 80 Liptovský Mikuláš

Vaš list značky / zo dňa	Naša značka	Vybavuje	Kežmarok
	122 / 2013	Roman Porubän 0918 828 321	05. 11. 2013

VEC: Žiadosť o nápravu a vyvodenie dôsledkov voči zodpovedným

Vážený predseda predstavenstva a. s. Tranoscius Ing. Dušan Vagaský, drahí členovia predstavenstva a. s. Tranoscius!

Presbyterstvo Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku na svojom zasadnutí, ktoré sa konalo dňa 29. októbra 2013 v Kežmarku, prijalo s pohoršením správu, ako sa v predajni kníhkupectva Tranoscius v Liptovskom Mikuláši propaguje okultná a erotická literatúra, ktorá človeka privíta priamo pri vstupe do predajne.

Tranoscius bol založený ako misijný spolok, ktorý mal pomáhať pri budovaní náboženského a mravného života evanjelikov na Slovensku, ako aj Slo-

Erotický kalendár v predajni Tranoscius

Rúcanie základných pilierov kresťanskej viery...

vákov žijúcich v zahraničí. V takejto situácii až priam komicky či trápne vyznievajú heslá vo výklade kníhkupectva: „115 rokov v službe Slova“ alebo: „Z dlane slovo nevyčítaš“, keď prvé, čo vám padne do očí pri vstupe do predajne, sú nástenné kalendáre, na ktorých sa prezentujú akty žien a mužov (Women 2014, Men 2014) či erotický román „Päťdesiat odtieňov sivej“, špeciálne položený ako upútavka na konferenčnom stolíku tri kroky od vstupu do predajne.

Keby dnes žili zakladatelia Tranoscia či jeho významní predsedovia (Jur Janoška, Ľ. Šenšel) a videli takúto prezentáciu ich misijného spolku, tak v Tranosciu by nastala revolúcia typu, ako keď Ježiš vstúpil do jeruzalemského chrámu a vyhnal všetkých predavačov a peňazomencov.

Ako predstavitelia Tatranského seniorátu si vážne kladieme otázku, či propagácia erotiky, okultizmu, veštenia, snárov, učenia východných náboženstiev, alebo prezentácia synkretistickej literatúry, ktorá stojí v príkrom rozpore s kresťanským učením, je v súlade s poslaním tejto spoločnosti, ktorá má podľa stanov spoločnosti §2 slúžiť záujmom ECAV na Slovensku. Sme toho názoru, že toto určite nie je záujem ECAV na Slovensku.

V tejto súvislosti Presbyterstvo Tatranského seniorátu ECAV na Slovensku jednomyseľne prijalo **Uznesenie 21/2013**:

Presbyterstvo TAS s pohoršením prijalo informáciu sestry presbyterky Ing. Dagmar Fassingerovej o nedôstojných, nemorálnych, nebiblických a nekresťanských publikáciách, ponúkaných na predaj v predajni Tranoscius v Liptovskom Mikuláši (ako napr. Women 2014, Men 2014, Encyklopédia homeopatie, Partnerské horoskopy, snáre, Sex po štyridsiatke a iné) a ako zástupcovia akcionára TAS dôrazne žiadame predstavenstvo Tranoscia a. s. Liptovský Mikuláš, aby zjednali nápravu v zmysle zásad a poslania spolku

Tranoscius pri jeho vzniku (Tranoscius - spolok pre vnútornú misiu) a vyvodili patričné dôsledky voči zodpovedným.

Vzhľadom na vzniknutú situáciu, v prílohe prikladáme fotodokumentáciu jednotlivých publikácií, ktoré sa v tejto predajni prezentujú. K uvedenej skutočnosti ako zástupca akcionára očakávame, že nás budete informovať o spôsobe riešenia vzniknutej situácie i vyvodení patričných dôsledkov voči zodpovedným.

Ostávame s bratským pozdravom a prianím Božej múdrosti vo vedení a. s. spoločnosti Tranoscius.

Ing. Milan Zacher v. r.
dozorca TAS

Mgr. Roman Porubän
evanjelický farár – senior TAS

Vyjadrenie dozornej rady Tranoscius a. s.

k uzneseniu Tatranského seniorátu č. 21/2013

Dozorná rada na základe sťažnosti Tatranského seniorátu vykonala kontrolu Knihy prianí a sťažností, ktorá je k dispozícii každému zákazníkovi v predajni v Liptovskom Mikuláši. Dozorná rada konštatuje, že nenašla v nej túto sťažnosť a ani žiadnu inú týkajúcu sa toho istého predmetu ako sťažnosť z Tatranského seniorátu. Naopak, v knihe prevládajú pozitívne hodnotenia sortimentu a personálu predajne nad negatívnymi.

Dozorná rada zastáva názor, že Tranoscius ako obchodná spoločnosť má za cieľ dosahovať zisk. Tranoscius je spoločnosť, ktorá je na jednej strane vydavateľstvom a na strane druhej knižným obchodom. Dozorná rada akceptuje, že na vydavateľstvo sú kladené prísnejšie nároky z pohľadu druhu vydávaných titulov. Na strane obchodu, pokiaľ nepredáva tituly, ktoré by boli v priamom rozpore s poslaním spoločnosti, nie je možné zasahovať do jej obchodnej politiky.

Dozorná rada odporúča, aby Tranoscius venoval i naďalej trvalú pozornosť zvyšovaniu podielu ponúkaných titulov kresťanskej literatúry a taktiež citlivému výberu titulov svetskej literatúry, ako aj vhodnému umiestneniu týchto titulov na regáloch svojich predajní.

Na druhej strane, a so zreteľom na vyššie uvedenú absenciu zápisu sťažnosti na predajni, Dozorná rada nepovažuje prístup sťažovateľov za etický, keďže títo mali na nimi vnímané nedostatky upozorniť najskôr priamo pracovníkov Tranoscia, a až v prípade podľa nich neuspokojivej odpovede týchto sa obrátiť so sťažnosťou na Predstavenstvo a Dozornú radu spoločnosti.

Ing. Ján Blcháč, PhD., predseda dozornej rady

Ako vznikla kauza Roman Porubän?
(tak to nazvalo predsedníctvo ECAV)

Na valnom zhromaždení a. s. Tranoscius, ktoré sa konalo 29. apríla 2011 som bol zvolený za člena predstavenstva tejto spoločnosti. Vždy som sa zaujímal o naše nakladateľstvo a chcel som svojimi schopnosťami a darmi, ktoré som dostal od Boha, poslúžiť tomuto vydavateľstvu, aby prosperovalo nielen ekonomicky, ale aby predovšetkým vydávalo časopisy a knihy, ktoré by budovali duchovný život Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku.

Roman Porubän

Na valnom zhromaždení, už ako novozvolený člen predstavenstva, som dostal „facku" z úst jedného pána, ktorého som doposiaľ nepoznal a ktorý ma spolu s ostatnými, čo sme boli zvolení do predstavenstva a. s. Tranoscius (S. Sabol, J. Olejár, J. Bakalár, J. Brozman a R. Porubän), označil za mafiána. Doslova tam zaznela veta: „Ja som sa prvýkrát stretol medzi evanjelikmi s takouto mafiou." Táto veta v závere valného zhromaždenia bola ako výkrik do tmy, ktorý síce trochu zamrazil, ale nevenoval som tomu nejakú pozornosť až do času, kým sa neobjavila v najbližšom čísle Evanjelického posla spod Tatier (EPST č. 19/2011), kde šéfredaktorka M. Kováčiková podávala správu z Valného zhromaždenia a poukázala práve na túto skutočnosť. Vtedy som si pomyslel: To už naozaj nebolo o čom informovať akcionárov ako o ataku tohto pána, ktorý sa prinajmenšom správal neslušne až vulgárne? To sa mi asi sníva? Až tak hlboko klesla redakcia Ev. posla spod Tatier (EPST)? Na valnom zhromaždení si nikto ani len nevšimol poznámku tohto pána, pretože bola trápna až priam arogantná a mnohí sa na nej pohoršovali. Zaznela na reakciu nových členov predstavenstva, ktorí kritizovali zmä-

točné hlasovanie pri voľbe predsedu predstavenstva. Týmto krátkym článkom v EPST sa začalo poukazovať na nových a pritom nepohodlných členov predstavenstva, ktorí nezdieľajú vo všetkom názory riaditeľa a. s. Tranoscius a vedenia ECAV. Okrem toho EPST na nás poukázal, ako na nejakých neschopných ľudí, ktorí idú viesť obchodnú spoločnosť a pritom všetci sú farári. Omnoho väčším problémom však bolo, že títo nepohodlní členovia majú väčšinu hlasov v Predstavenstve a. s. Tranoscius. A tak začali mediálne útoky cez EPST ako bol práve tento a mnohé ďalšie po nich. Médiá sú silná zbraň. Z človeka dokážu urobiť veľmi rýchlo neschopného, podozrivého a nespôsobilého zastávať takúto funkciu.

Po čase som zistil, že ten pán, ktorého som v živote nevidel, a o ňom nič nepočul, je dozorca Považského seniorátu generálmajor Ing. Svetozár Naďovič. Zistil som to v danom roku, pretože ako senior Tatranského seniorátu z titulu svojej funkcie som sa stal členom synody ECAV. Na mojej prvej synode, ktorá sa konala v Trenčianskych Tepliciach, sa táto tvár znovu objavila, a tak som spozornel. Podobné správanie sa objavovalo aj na ostatných synodách ECAV i tej poslednej, ktorá sa konala v Levoči, kde som sedel tesnej blízkosti tohto seniorálneho dozorcu. Opäť sa tento pán nezdržal poznámok na moju adresu, a to stačilo len gestom vyjadriť svoj nesúhlas s nejakým predkladaným návrhom predsedníctva ECAV. Zarazilo ma to, že človek, ktorý ma vôbec nepozná, s ktorým som v živote neprehodil jedno jediné slovo, uchýli sa k takýmto invektívam. Ako keby som nemal právo na svoj názor a nemohol ho prezentovať aj v najvyššom grémiu cirkvi, akým je Synoda ECAV.

Tí, ktorí pravidelne odoberáte Evanjelický posol, ste si určite všimli rozmazávanie niektorých káuz ohľadom Bratislavy, Košíc, Martina a podobne. Určite ste si všimli rozhovory s rôznymi osobnosťami, ktoré nebudovali vieru evanjelického čitateľa, ale ponúkali mu pravý opak. Ich vyjadrenia neraz boli nebiblické až dehonestujúce samotnú cirkev, jej učenie a vieru v Ježiša Krista. Niekoľkokrát sme túto skutočnosť kritizovali na predstavenstve a. s. Tranoscius a žiadali šéfredaktorku, aby Evanjelický posol neslúžil na riešenie káuz a prezentáciu evanjelických celebrít, ktoré sú síce známe v slovenskej spoločnosti a hlásia sa k Evanjelickej cirkvi, ale ich život je v príkrom rozpore s Kristovým evanjeliom a praktickým životom kresťana.

10. mája 2012 sa konala kandidačná porada na voľbu generálneho biskupa ECAV na Slovensku v Bratislave. Na tejto kandidačnej porade som vzniesol námietku voči kandidovaniu súčasného generálneho biskupa PhDr. Miloša Klátika, PhD. Námietka sa týkala jeho záznamu vo zväzkoch ŠTB, kde bol evidovaný ako kandidát tajnej služby (KTS). Poukázal som na to, že kan-

didačná porada na voľbu biskupa Východného dištriktu, ktorá sa konala v roku 2008 v Poprade - Veľkej prijala uznesenie, že do volieb nebude kandidovať žiadneho uchádzača, ktorý by mal akýkoľvek záznam vo zväzkoch ŠTB, a tak v danom čase vylúčila z kandidátky dvoch kandidátov. Podotkol som, že si nie som vedomý toho, že by sa niečo principiálne udialo v našej cirkvi ohľadom zväzkov ŠTB a že by sme túto otázku riešili a nejakým spôsobom aj uzavreli. A preto som vzniesol principiálnu námietku voči kandidovaniu Miloša Klátika, no pritom som ho nikdy neobvinil zo spolupráce z ŠTB, ako to niektorí prezentovali, naposledy aj brat seniorálny dozorca Liptovsko-oravského seniorátu Ing. arch. Ondrej Mrlian v Ev. posle spod Tatier č. 26/2014. To, čo tam bolo napísané na moju adresu, je vysloveným klamstvom. Moja výpoveď je podrobne zaznamenaná v zápisnici z kandidačnej porady a okrem toho mal by byť k dispozícii aj zvukový záznam.

Z 31 oprávnených členov kandidačnej porady za túto námietku zahlasovalo 15. Ak by bolo zahlasovalo 16 členov, tak brat Miloš Klátik by bol vylúčený z volieb na generálneho biskupa. To samozrejme vyvolalo v cirkvi veľký rozruch. Nasledovali telefonáty, listy, rôzne výzvy, osobné ataky a vyhrážky, že veci sa budú riešiť právnou cestou. Označený som bol za rozvracača cirkvi. Pomaly som si už zvykol, že keď človek vysloví svoj názor a nekorešponduje s názorom niekoho druhého, v tomto prípade s vedením cirkvi, tak sa automaticky stáva triednym nepriateľom, ktorého je potrebné odstaviť – odsunúť niekde nabok.

Do toho všetkého po nejakom čase prišli voľby dozorcu Východného dištriktu (VD) Ing. Jána Brozmana. Evanjelický posol k jeho kandidovaniu napísal priam nehorázne veci. Vytiahol skutočnosť, že brat dozorca VD je bývalý katolík a navádzal čitateľov Evanjelického posla k tomu, či takýto človek môže v cirkvi zastávať funkciu dozorcu VD. Pritom Ústava ECAV jasne hovorí, kto je členom cirkvi a za akých podmienok môže človek kandidovať do funkcií v cirkvi. Týmto článkom redakcia EPST neurazila len osobu Ing. Jána Brozmana, ale všetkých bývalých katolíkov, ktorí k nám konvertovali, hlásia sa k nám či dokonca v cirkevných zboroch zodpovedne zastávajú rôzne funkcie. V takomto duchu zneli moje výhrady voči sestre šéfredaktorke EPST M. Kováčikovej, aj na zasadnutí Predstavenstva a. s. Tranoscius. Poukázal som na to, či si je vôbec vedomá, čo môžu spôsobiť články tohto typu. Ako sa potom majú cítiť všetci tí, ktorí k nám konvertovali a v zodpovednosti pred ľuďmi a pred Bohom slúžia v tejto cirkvi? Samozrejme, že takéto otázky boli nepríjemné a nedostal som na ne odpoveď. Prečo by som ju aj mal dostať, keď bolo účelom zdiskreditovať brata Brozmana, a to len z toho dôvodu, aby sa nestal generálnym dozorcom.

O niečo neskôr do kurzu prišli voľby biskupa Východného dištriktu (VD). Kandidačná porada do volieb posunula dvoch kandidátov – súčasného biskupa Mgr. Slavomíra Sabola a brata farára Mgr. Ondreja Koča. I v tomto smere sestra šéfredaktorka Kováčiková nezaháľala. Na facebookovej diskusii: Ako ďalej v ECAV, začala spochybňovať sčítaciu komisiu, ktorá bola regulárne zvolená Presbyterstvom VD. Obvinila ju z nedemokratických a totalitných praktík, vzhľadom na to, že Biskupský úrad jej odmietol dať menoslov tejto komisie. Dokonca mala tú drzosť povedať, že tu bude ešte nejaké predsčítanie, čím chcela dôveryhodnosť sčítacej komisie spochybniť. A nielen to. Východný dištrikt označila slovami, že nie je v ňom niečo v poriadku, keď sa takéto informácie utajujú. Dovtedy sa nikdy Ev. posol nezaujímal o mená členov sčítacej komisie. Odrazu táto informácia bola pre redakciu EPST tá najdôležitejšia. Prečo? Spochybniť voľby a prácu biskupa S. Sabola, ktorý vie tiež vyjadriť svoj názor, v mnohých veciach nekorešpondujúci s názorom generálneho biskupa.

Po týchto slovných prestrelkách, ktoré sa viedli v diskusnej skupine na facebooku: Ako ďalej v ECAV, mi zavolala sestra Nora Baráthová, a opýtala sa, či sledujem túto diskusiu. Odpovedal som, že nie som prihlásený v tejto diskusnej skupine. V priebehu niekoľkých hodín som sa však prihlásil, pretože ma to zaujímalo ako člena presbyterstva VD a zároveň člena Predstavenstva a. s. Tranoscius. Po prečítaní príspevkov vošiel do mňa hnev a ironicky som na sestru Kováčikovú zareagoval týmito slovami: „Super diskusia. Ako nováčik v tomto diskusnom fóre, zaregistrovaný pred niekoľkými minútami, už dlho som sa tak dobre nepobavil. Ešte že máme tú šéfredaktorku EPST, veď posol by potom nemal ani o čom písať. Teraz je to priam adrenalínové čítanie. A tak každý týždeň sme v očakávaní z čoho nám EPST vyrobí kauzu alebo koho kult osobnosti máme pestovať v CZ. Milí priatelia, mali by ste byť vďační za túto službu.“ Tí, ktorí ma dobre poznajú, vedia, že na hlúposť väčšinou reagujem humorom alebo ironiou. Nebolo to inak ani v tomto prípade. Toto sa odohralo 28. októbra 2013.

29. októbra 2013 zasadalo v Kežmarku presbyterstvo Tatranského seniorátu (TAS). Na toto presbyterstvo prišla s pohoršením sestra Ing. Dagmar Fassingerová, ktorá poukázala, že v predajni a. s. Tranoscius v Liptovskom Mikuláši sa predáva okultná literatúra, erotické romány a akty. Informácia členov presbyterstva pohoršila, a tak Presbyterstvo TAS, prijalo Uznesenie č. 21/2013 (celý list je zverejnený v Zborovom liste), ktoré adresovalo Predstavenstvu a. s. Tranoscius a na vedomie to dalo Dozornej rade a. s. Tranoscius, predsedníctvu Liptovsko-oravského seniorátu, predsedníctvu ECAV a predsedníctvam oboch dištriktov. Na druhý deň po zasadnutí sme

traja členovia Presbyterstva TAS sadli do auta a šli sa osobne presvedčiť, či je to pravda. Bola, a tak som urobil aj pár fotografií, ktoré sme priložili k uzneseniu. A to som ako senior TAS bodol do osieho hniezda, a tak bolo potrebné niečo vykonštruovať voči mojej osobe. Stalo sa.

Na najbližšie zasadnutie Predstavenstva a. s. Tranoscius, ktoré sa konalo 29. novembra 2013 bol jeden z bodov programu: Sťažnosť M. Kováčikovej. Sťažnosť bola podaná voči mojej osobe, ako členovi Predstavenstva a. s. Tranoscius za ohováranie na facebookovej diskusnej stránke: Ako ďalej v ECAV, za verejné poškodzovanie jej mena ako i periodika Evanjelický posol spod Tatier. Moje vyjadrenie na facebooku považovala sestra Kováčiková za „účelové klamstvo a ohováranie, s určitým cieľom, verejne ma poškodiť vo funkcii šéfredaktorky EPST a spôsobiť mi vážnu ujmu na cti, ľudskej dôstojnosti a odbornosti, a odvolať ma z funkcie."

No to nebolo všetko, sťažnosť pokračovala ďalej. Tí, ktorí ste sa zúčastnili 5. plesu kežmarských evanjelikov viete, že jeden z bodov programu bolo vystúpenie štyroch mužov, ktorí boli preoblečení za ženy a zaspievali pieseň Čížiček, čížiček, vtáčik maličký. Medzi nimi som bol aj ja. Verím, že tí, ktorí to videli, sa dobre pobavili a nikoho z nich to nepohoršilo. Sestru šéfredaktorku Kováčikovú však áno. Jej stačilo vidieť fotky na facebooku a bola celá pohoršená, a tak sťažnosť pokračovala slovami: „Nakoniec uvádzam, že ako veriacu článku ECAV na Slovensku ma pohoršili fotografie, kde je brat farár Porubän preoblečený do ženských šiat, má nasadenú ružovú parochňu a váľa sa po zemi. Myslela som si, že morálne správanie, čestnosť, zodpovednosť a profesionalita sú pre duchovných našej cirkvi samozrejmosťou. .... Farár – senior miesto vzoru duchovných a morálnych hodnôt kňaza, preobliekaním sa do ženských šiat, hoci len v hranej scénke, podľa môjho názoru dehonestuje úrad seniora."

Ak niekto vytiahne po viac ako trištvrte roku fotografie z plesu a použije ich k svojej sťažnosti, aby aj jeho sťažnosť mala nejakú zaujímavú obrazovú prílohu, ako mala sťažnosť TAS, tak je to viac než účelové a vykonštruované obvinenie, z ktorého potrebujeme vyrobiť nejakú kauzu, aby sme na chvíľu umlčali či zastrašili toho Porubäna. Zaujímavé je aj to, že sťažnosť sestry Kováčikovej bola zaevidovaná o deň skôr ako sťažnosť TAS, aby niekto nenadobudol dojem, že je to akási pomsta. Túto sťažnosť sestra Kováčiková poslala na vedomie Dozornej rade a. s. Tranoscius, ktorá ma vyzvala, aby som sa vzdal člena Predstavenstva a. s. Tranoscius a Zboru biskupov ECAV. Neveril by som, že niekto nad takouto hlúposťou, ktorá je taká priehľadná a čistá, že aj slepý by zistil o čo tu ide, sa tým bude vôbec zaoberať. Čuduj sa svete, zaoberal sa. Dokonca aj Zbor biskupov ECAV.

20. januára 2014 som dostal pozvanie na zasadnutie Zboru biskupov ECAV, kde sa táto sťažnosť riešila s výsledkom každému zúčastnenému už vopred jasným. Zbor biskupov pri hlasovaní v pomere 2:1 skonštatoval, „že ho tiež pohoršilo Vaše vystúpenie v programe 5. evanjelického plesu v Kežmarku, kde ste boli preoblečený do ženských šiat, na hlave ste mali ružovú parochňu a váľali ste sa po zemi. Týmto neuváženým konaním ste dehonestovali úrad farára a seniora našej cirkvi. Zbor biskupov ECAV na Slovensku Vás preto napomína a žiada, aby ste sa takého konania v budúcnosti vyvarovali."

Ak prišla na moju osobu sťažnosť na Zbor biskupov, tak musím povedať, že v riešení sťažnosti generálny biskup porušil Cirkevnoprávne predpisy (CPP), pretože podľa Cirkevného zákona č. 4/2008 o sťažnostiach v znení Cirkevného zákona 3/2009 príslušnosť na riešenie sťažnosti voči seniorovi je podľa §9 určená Predsedníctvu VD. Môžete si položiť otázku? Prečo táto sťažnosť nebola posunutá Predsedníctvu VD (S. Sabolovi a J. Brozmanovi), ale riešil ju Zbor biskupov, ktorý podľa CPP na to nemá oprávnenie? Ak by ju riešilo predsedníctvo VD, ktorú tiež túto sťažnosť vnímalo ako účelovú a vykonštruovanú, výsledok sťažnosti by nebolo napomenutie za dehonestovanie úradu seniora a farára. Pravdepodobne by Predsedníctvo VD túto sťažnosť označilo za neopodstatnenú (to je môj názor).

Podobné praktiky sa začali udomácňovať v našej cirkvi čoraz viacej. Moc, získavanie hlasov, ovládnutie súdnej a výkonnej moci ľuďmi, ktorí sú lojálni a ktorí by zodvihli ruku aj vtedy, keby im niekto kázal skočiť do studne. Pod kontrolu je potrebné dostať už len legislatívu a všetky tri piliere demokracie budú sústredené v našej cirkvi v rukách jedného človeka. Posledná Synoda ECAV, ktorá sa konala v Levoči, bola toho dokladom. Na tejto synode prebiehali voľby do Generálneho presbyterstva. Nielenže boli vedené účelovo, neprofesionálne a zmätočne samotnou generálnou právnou zástupkyňou ECAV JUDr. Annou Drobnou, ale aj zavádzajúco. Východný dištrikt na svojom Dištriktuálnom konvente si zvolil zástupcov, ktorí mali kandidovať do generálneho presbyterstva. To znamená, že najvyšší orgán Východného dištriktu delegoval svojich zástupcov do tohto najvyššieho grémia ECAV. Medzi delegátmi sa nachádzalo aj moje meno. Brat biskup Východného dištriktu S. Sabol poprosil členov synody, aby tieto mená akceptovali ako vôľu dištriktu. Toto nepísané pravidlo sa vždy v minulosti akceptovalo aj pri voľbách delegátov Západného dištriktu. No v tomto prípade sa tak nestalo, politikárčenie a chuť všetko ovládnuť bola silnejšia. A tak boli zvolení okrem mňa ešte dvaja delegáti, no však bez mandátu Východného dištriktu. Zákulisné politické a konšpiračné hry zvíťazili. Len neviem, či si synodáli uvedomili, aký to bude mať dopad pre ECAV.

Tak často hovoríme o jednote v cirkvi, no však jednota neznamená, aby súdna, výkonná a zákonodárna moc boli sústredené v jedných rukách. Potom v cirkvi už nebudeme hovoriť, že sme zriadení na základe synodálno-presbyteriálneho systému, ale na základe absolutizmu (forma vlády, pri ktorej jedna osoba má v rukách sústredenú všetku moc, všetko rozhodovanie). Z toho dôvodu sa zišlo 38 signatárov v Martine, aby dali najavo svoj nesúhlas so súčasným stavom a vedením ECAV. Tí, ktorí túto situáciu rovnako vnímajú, podporili toto vyhlásenie svojím podpisom buď elektronicky prostredníctvom internetu alebo v papierovej podobe. Všetkým, čo tak urobili a leží im na srdci Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku a chcú, aby táto cirkev bola jasne viditeľná svojimi misijnými aktivitami v spoločnosti, svojím záujmom o blížneho, či bola akýmsi svedomím národa a nielen niekde zalezená v myšacej diere, nevediac povedať jasné a zrozumiteľné slovo pre spoločnosť, v ktorej je potrebné oživovať hodnoty Kristovho evanjelia, všetkým tým srdečne ďakujem.

Roman Porubän

Slávni evanjelici v Kežmarku VII.

GROSS (GROS, GROSZ), Pavol (30. január 1644 Kežmarok – 1710 na neznámom mieste) pochádza zo starého kežmarského rodu, ktorý sa spomína už v 16. storočí. Pavol chodil do školy v Kežmarku, ktorú skončil r. 1662. R. 1663 opustil Kežmarok, v zahraničí vystriedal krátkodobo viacero gymnázií, až napokon r. 1667 skončil štúdiá vo Wittenbergu. Na začiatku r. 1669 dostal pozvanie za učiteľa do Kežmarku. Vrátil sa domov a v marci na škole prijal úrad konrektora. V dobe protireformácie v septembri 1673 bol kežmarský kostol evanjelikom odobratý a vzali aj školu. O týchto časoch píše sám Gross vo svojom Diariu. Bohoslužby sa konali na radnici a vyučovalo sa v súkromí, ale aj to sa zakázalo. Kežmarskí farári a učitelia odišli do vyhnanstva 16. marca 1674. Gross však opustil Kežmarok až 10. augusta 1675, šiel do Sliezska, ale v októbri bol už zase v rodnom meste a začal v súkromí vyučovať, dokonca 27. júna 1676 dostal na to súhlas paulínov, ktorí prevádzkovali katolícky kostol.

Za proticisárskeho povstania Imricha Tököliho sa situácia zmenila v prospech evanjelikov. R. 1682 bol Gross povolaný za farára do blízkej obce Rakúsy. Po porážke povstalcov v marci 1687 boli kostol, fara i škola evanjelikom v Rakúsoch zase odňaté a bohoslužby vykonával Gross na povale prázdneho domu. Vrátil sa zase do Kežmarku, vyučoval privátne, ale r. 1691 mesto opustil a hľadal si prácu inde. Do Kežmarku sa už nikdy nevrátil.

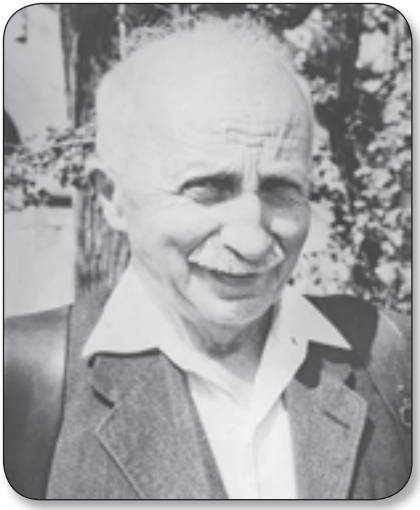

GROSZ, Alfréd (26. február 1885 Kežmarok – 1. marec 1973 Kežmarok) bol pre starších Kežmarčanov známy ako Grosbáči. Jeho otec Ernest Grosz (1833 – 1900) bol profesorom a riaditeľom kežmarského evanjelického gymnázia. Matka, Ella Schickedanzová, pochádzala z rodiny, ktorá vlastnila továreň na výrobu umeleckých výšiviek. Alfrédov brat Ernest bol známym hudobným klavírnym virtuózom na mnohých európskych miestach a komponistom.

R. 1903 sa A. Grosz s ovdovenou matkou presťahovali do Tokaja, kde rodina vlastnila vinice. Preto Alfréd študoval na poľnohospodárskej akadémii v Košiciach a právnickej akadémii v Prešove. Tatry ho však neustále priťahovali, a tak v r. 1911 ukončil štúdium učiteľa telesnej výchovy v Budapešti a 3 roky učil v Jászberényi. Počas celej I. svetovej vojny 4,5 roka slúžil ako vojak, z toho tri roky na talianskom fronte.

Po vojne sa vrátil do svojho pôsobiska v Jaszberényi, avšak v r. 1919 sa vracia naspäť do Kežmarku, kde dočasne pracuje v továrni Schickedanz, ale už v r. 1922 vyučuje telovýchovu na kežmarskom evanjelickom gymnáziu a od r. 1927 v paralelných slovenských triedach. V tom čase už stál na všetkých vrcholoch Tatier. Po II. svetovej vojne ešte 2 roky učil na gymnáziu v Spišskej Novej Vsi a 2 roky v Kežmarku.

A. Grosz bol 65 rokov zanieteným požiarnikom a od r. 1932 pomáhal zakladať slovenský požiarny zbor v Kežmarku. Ešte ako 82-ročný pomáhal pri záchranných akciách.

Obrovský prínos je v jeho propagácii a popularizácii Tatier a ich okolia. Vlastnoručne zhotovoval celé série diapozitívov k prednáškam. Obnovil tradíciu názorného vyučovania a organizovania exkurzno-vzdelávacích výletov kežmarského gymnázia do Tatier. Preto takmer raz týždenne vodieval skupiny do Tatier a zaúčal ich horolezectvu, poznávaniu prírody a morálnych hodnôt. V zime zase organizoval pre žiakov lyžiarske kurzy. Chudobným žiakom sám z vlastných prostriedkov poskytoval výstroje na tieto aktivity. Tak si vychoval aj záchranné družstvá a inštruktorov nielen v horolezectve, ale aj v lyžovaní. V Tatrách vykonal vyše 100 horolezeckých prvovýstupov. Hneď po II. svetovej vojne na požiadanie žandárstva organizoval výcvik záchranárstva v Tatrách pre príslušníkov bezpečnosti a financov v Tatrách.

Tlačou mu vyšli dve knihy: Die Hohe Tatra, Stuttgart 1961 a Sagen aus der Hohen Tatra (Povesti z Vysokých Tatier), Mníchov 1971 - táto kniha sa preložila aj do slovenčiny. Okrem toho veľa publikoval v časopisoch. Desaťročia bol predsedom Tatranského spolku, členom výboru Karpatského spolku, presbyterom evanjelickej cirkvi v Kežmarku a čestným členom viacerých turistických spolkov v zahraničí.

Jeho popol bol na žiadosť samotného A. Grosza vysypaný na Pastvinách v blízkosti Bieleho kežmarského plesa, kde je osadená aj pamätná tabuľa. V r. 1992 mu bol odhalený v Kežmarku pomník a v r. 2005 pamätná tabuľa na mieste jeho domu na Kušnierskej bráne č. 1 – na mieste domu je v súčasnosti parkovisko.

HEFTY, Július Andrej (Julius Andreas), PhDr. (14. február 1888 Bratislava – 3. december 1957 Budapešť) narodil sa ako najstarší zo 16 detí. Jeho starý otec Andreas Hefty pochádzal zo Švajčiarska, kde bola pekná príroda a vysoké hory, ktoré lákali turistov a horolezcov. Aj jeho vnuk Július sa stal výborným horolezcom – v rokoch 1908 – 1923 uskutočnil vo Vysokých Tatrách vyše 25 prvovýstupov a vyše 40 zimných prestupov. Najmä spolu s prof. Alfrédom Groszom a Ľudovítom Rokfalušym našli nové horolezecké cesty aj na Kežmarský štít, Kriváň a Gerlach. V Tatrách po ňom pomenovali žľab na južnej stene Jahňacieho štítu, ktorý s nimi vyliezol ako prvý r. 1911.

Študoval na gymnáziu v Bratislave a na univerzite v Budapešti. Bol jedným z najaktívnejších členov Budapeštianskeho akademického turistického klubu BETE (Budapesti Egyetemi Turista Egyesület) – od roku 1909 jeho tajomníkom, od 1913 jeho hlavným tajomníkom. Okolo roku 1911 sa usadil v Kežmarku, kde sa stal učiteľom dejepisu na Obchodnej škole (Handelsschule). Neskôr (1916 – 1919) bol aj zodpovedným redaktorom týždenníka Karpathen-Post (Karpatská pošta), aj šéfredaktorom niekoľkých ďalších časopisov a ročeniek, do ktorých prispieval mnohými článkami. V nich propagoval hlavne turistiku, horolezectvo a zimné športy – Turistik und Alpinismus (Turistika a alpinizmus, 1918 – 1923), Turistik, Alpinismus, Wintersport (Turistika, alpinizmus, zimné športy, 1924

– 1933). Napísal vyše 25 prác na turistické a historické témy. Je autorom (alebo spoluautorom) turistických a lyžiarskych sprievodcov, príručiek o metodike lyžiarskeho výcviku, publikácií k regionálnym dejinám, k problematike cestovného ruchu, kúpeľníctvu a pod. Spolupracoval aj na vydaní mapy Vysokých Tatier v mierke 1:50 000, vydal horolezecký slovník.

Po I. svetovej vojne sa prostredníctvom novín Karpaten-Post usiloval o vytvorenie samostatnej Spišskej republiky, ktorá mala byť vyhlásená 6. 12. 1918. Po obsadení Kežmarku čs. brigádou bol prepustený zo školy a 20. 2. 1919 zatknutý (bolo to len 3 mesiace po svadbe s Margitou Braunovou. V tom čase – 18. 3. 1919 – mu zomrel v Budapešti jeho otec vo veku 56 rokov. Bol tam generálnym riaditeľom Maďarskej centrály pre ovčiu vlnu). Po viacnásobnom väznení v Košiciach, Bratislave a Ilave sa po prepustení presťahoval do Tatranskej Polianky, kde sa zapojil do rozvoja cestovného ruchu.

Cestoval po celej Európe, veľa prednášal, premietal diapozitívy – jednoducho robil všetko pre to, aby do Tatier a Spiša prilákal čo najviac turistov. Organizoval pre turistov lyžiarske kurzy aj súťaže, výcvik horských vodcov, neskôr pôsobil ako riaditeľ Zväzu Tatranských kúpeľov a sanatórií. Bol funkcionárom Karpatského spolku, v r. 1920 – 1937 jeho hlavným tajomníkom a redaktorom nemeckého vydania ročenky Karpatského spolku. V rokoch 1924 – 1939 bol inšpektorom ev. cirkevného zboru Unterschwaben, dnes Červený Kláštor.

Medzi jeho diela v nemčine, resp. maďarčine patria zo športovej oblasti: Lyžiarsky sprievodca po Belianskych Tatrách, 1912; Lyžiarsky sprievodca po Vysokých Tatrách, 1913; Lyžiarsky sprievodca pre Štrbské Pleso, 1914; Smernice pre výučbu lyžovania, 1917; Podrobný sprievodca po Vysokých Tatrách, 1922; Krátky sprievodca po Vysokých Tatrách, 1934 (posledné dve publikácie vydal spolu s Dr. Jánošom Vyďázó, mali 336, resp. 84 strán); Veľký sprievodca zimných športov severného Maďarska a Sedmohradska, 1943. Publikoval aj vlastivedno-turistické diela: Vyšné Ružbachy, 1930; Gerlachov, 1932; Kežmarský drevený kostol, 1933; Sedmohradsko, 1941. V roku 1928 ho zbavili štátneho občianstva, ale až pred II. svetovou vojnou okolo roku 1938 sa odsťahoval do Budapešti, kde aj zomrel a je pochovaný.

HVIEZDOSLAV-ORSZÁGH, Pavol (2. február 1849 Vyšný Kubín – 8. november 1921 Dolný Kubín) - najväčší slovenský básnik - študoval v Kežmarku v r. 1865 - 1870,

Spomína takto: „V Kežmarku som študoval päť rokov (1865 – 1870) a tam i maturizoval. Vo štvrtej triede som veršoval už i nemecky, triedny učiteľ istý Koller prišiel až do extáze, keď som na hodinu jeho priniesol napísanú báseňku... Vraj ein junger Goethe, tak mi zalichotil.

Miláčikom ale zvlášť som bol Scholczovým. Bol predsedom maďarského takzvaného Önképzőköru, kam som prinášal zhusta maďarské verše... Profesori ma mali radi, spolužiakom za príklad dávali. Zaistili mi aj kondície – doučoval som slabších spolužiakov. Z toho som sa živil. A neraz som i hladoval..."

Každoročne poberal viacero štipendií. V zoznamoch štipendistov bol na prvom mieste. Dôvody na odporúčanie na udelenie štipendií boli rovnaké: chudobný pôvod, vynikajúci prospech a básnické nadanie. Országh doučoval aj slabších spolužiakov vo viacerých popredných kežmarských rodinách. K takým patrila aj rodina Demiány. Országh v tom čase inklinoval k maďarčine. Jeho maďarské básne majú vysokú úroveň a potvrdzujú, že Országh mohol byť vynikajúcim maďarským básnikom. Ako žiak piateho ročníka sa stal Pavol Országh členom maďarského samovzdelávacieho krúžku a dokonca s počtom najviac ocenených prác sa stal aj jeho tajomníkom.

Keď chodil na kondície do bohatých domov, videl prepychové zariadenie. Dom Országhovcov bol oproti meštianskym domom naozaj biedny. Uvedomovanie si chudoby hrdého Országha ponižovalo. Pocit chudoby preniesol dokonca aj do svojich maďarských básní. V školskom roku 1866/67 sa odrazu niečo v Országhovi zlomilo. Čo sa stalo, to sa už presne nikdy nedozvieme. Mal hádam snahu viac sa zblížiť s bohatými spolužiakmi a tam mu dali jasne najavo, že do tejto spoločnosti nepatrí? Zaľúbil sa do pekného meštianskeho dievčaťa v rodine Demiány? Ponížilo ho? Dalo mu najavo, že nie je jej seberovný? Alebo prišiel na to sám?

Domov prichádza na prázdniny v júli 1867. Aj teraz sa stretáva so svojím učiteľom Medzihradským i kubínskym farárom Samuelom Novákom. Poznajú chlapcove kvality a vedia, že by bola škoda stratiť ďalšieho talentovaného Slováka. Požičiavajú mu knihy Kollára, Hollého, Sládkoviča a Országh s úžasom vidí, že aj Slováci majú svoju literatúru a svoju minulosť. A vtedy sa aj on pokúsi o niečo podobné, pravda, jeho prvé slovenské verše ešte ani zďaleka nedosahujú úroveň vlastných maďarských a nemeckých veršov. V roku 1868 mu vychádza bás-

nický debut Básnické prviesenky Jozefa Zbranského.

Všetky ročníky gymnázia zvláda Országh vynikajúco. O vzácnom skĺbení jeho humanitných a exaktných vedomostí hovorí fakt, že písomnú skúšku z matematiky odovzdal o trištvrte hodiny skôr než ostatní. Ústne maturitné skúšky pozostávali z 9 predmetov: z náboženstva, logiky, latinčiny, gréčtiny, maďarčiny, nemčiny, dejepisu, matematiky a fyziky. Z 27 maturantov iba jeden študent dosiahol vo všetkých predmetoch jednotku – bol to Pavol Országh.

Po matúre r. 1870 odchádza Országh do Prešova študovať právo, ktoré končil r. 1872. Nasledoval Dolný Kubín, Senica, Námestovo a opäť Dolný Kubín – tam pôsobil ako praktikant i už hotový právnik do r. 1879. Potom si v Námestove otvoril vlastnú advokátsku kanceláriu a začal naplno písať: Hájnikova žena (1886), Bútora a Čútora (1888), Ežo Vlkolinský (1890)... V r. 1889 sa Hviezdoslav presťahoval do Dolného Kubína, kde sa venoval už len písaniu. Krvavé sonety napísal Hviezdoslav v prvých mesiacoch vojny, no vyšli až r. 1919. A keď sa uhorská monarchia rozpadla a vznikla Československá republika, zapojil sa do nového života: stal sa členom výboru SNR v Dolnom Kubíne a r. 1919 ho zvolili za člena Revolučného Národného zhromaždenia v Prahe. Žiaľ, slobode sa tešil krátko. Zomrel na následky zápalu pľúc.

CHALUPKA, Ján (28. október 1791 Horná Mičiná – 15. júl 1871 Brezno) prišiel učiť na kežmarské lýceum 7. októbra 1818 (v školskom roku 1818/19 bolo na lýceu 337 žiakov a 7 vyučujúcich. Oveľa menej žiakov malo napr. prešovské kolégium i levočské lýceum).

V Pravidelnej správe o riaditeľovi a profesoroch kežmarského lýcea za II. semester 1818/19 sa píše o mladom profesorovi: „Ján Chalupka – Slavus (Slovák), je ev. a. v. vierovyznania, 26-ročný, slobodný, neporušeného zdravia, občan (teda nie šľachtic). Skončil doma beh filozoficko-teologický a pokračoval v ňom na univerzite v Nemecku. Je zbehlý v jazykoch: latinský, materinský (slovenský), nemecký, maďarský, francúzsky a orientálne: grécky a hebrejský (učil sa aj angličtinu, taliančinu, poľštinu a srbštinu – vo Viedni vyučoval deti bohatého srbského šľachtica Emanuela Diku). Vyučuje filologické vedy a učí ich

spolu s inými (archeológiu, klasickú literatúru, dogmatickú teológiu, encyklopédiu vied, poéziu s mytológiou a štylistické cvičenia) aj s rétorikou... Má jasnú metódu, svedomito učí. Mravy má dobré a počestné, je prívetivý a láskavý. Súkromne vzdeláva dorastajúcich šľachtických synkov."

Chalupka učil v Kežmarku v r. 1818 – 1824. Za toto obdobie bol dvakrát zvolený za rektora lýcea – v r. 1820/21 a 1823/24. Za jeho rektorátu bolo r. 1820 prízemné lýceum nadstavané o prvé poschodie. V r. 1822 - 1824 tu študoval aj Jánov brat Samo, neskorší slovenský štúrovský básnik.

Chalupka si dobre uvedomoval rôznorodosť svojich študentov. Napriek tomu však bola reč, ktorá spájala celý vtedajší vzdelaný svet – latinčina. Reč, ktorú Chalupka miloval a ovládal ako rodný jazyk. Žiaci ju potrebovali či už ako učitelia, farári alebo právnici. Chalupka sa rozhodol najlepšie latinské práce zapisovať do osobitnej knihy cti. A tak vznikla kniha Specimina Styli latini, ktorá sa dodnes zachovala v lýceu.

Na začiatku 19. stor. sa začali študenti rôznych národností grupovať do spoločností. Ako prvá vznikla r. 1823 nemecká spoločnosť – za jej zakladateľa sa považuje Ján Chalupka. Sám charakterizoval nemeckú spoločnosť ako spoločnosť, ktorej cieľom je pestovať nemecký jazyk a cibriť sa v rečníckom umení.

V tomto období začínajú vznikať na lýceu národnostné spory, a to medzi Srbmi a Maďarmi. Rektor sa zastal Srbov, čím si vyslúžil nevôľu kežmarského nemecko-maďarského meštianstva. Práve v tom čase dostal Chalupka z Brezna pozvanie za farára. Neotáľal a dňa 16. júla 1824 sa verejne rozlúčil s úradom. Opustil však aj svoju životnú lásku barónku Babettu von Wieland.

Ján Chalupka v Kežmarku po slovensky nepísal. Tu napísal len Dvanásť školských rečí (Duodecim orationes scholasticae...), vyšli v Levoči r. 1826. Napriek tomu sa domnievame, že Kežmarok a jeho prostredie v diele Chalupku žije dodnes v podobe Kocúrkova.

Babetta von Wieland a Ján Chalupka si museli zariadiť život po svojom. Zdalo by sa, že Chalupka bol v tomto ohľade šťastnejší. Stal sa známym slovenským spisovateľom a dramatikom, dosiahol vysoké cirkevné postavenie – stal sa superintendentom (biskupom). Napriek tomu však rodinné šťastie nemal. Syn mu umrel maličký, obe dcéry umreli taktiež mladé, manželka sa na starosť zbláznila. Tesne pred smrťou sa Chalupka rozpomenul na svoju zradenú lásku a požiadal ju cestou rektora lýcea Huga Stenczela o podobizeň. Nedočkal sa jej a bola v tom určitá spravodlivosť osudu. Avšak keby bol ostal v Kežmarku v rodine Wieland, nikdy by sa z neho nestal známy slovenský spisovateľ a pre náš slovenský národ by to bola nesmierna škoda.

Nora Baráthová - Milan Choma - Mikuláš Lipták

23. novembra 2013 už po štvrtýkrát sme sa stretli v telocvični T2 v Kežmarku na volejbalovom turnaji, ktorý nám pripravili mládežníci cirkevného zboru. Tak, ako po minulé roky, jednotlivé družstvá tvorili rodiny alebo určitá partia ľudí, ktorých spájajú rovnaké záujmy či dokonca práca. Ani na tejto športovej aktivite nechýbalo zamyslenie sa nad Božím slovom a modlitba, v ktorej sme prosili o požehnanie celého volejbalového turnaja. Veľmi milou aktivitou, ktorú sme zaregistrovali v tomto roku, bola podpora najmenších fanúšikov. Tí prišli s transparentom, na ktorom bolo napísané: *Tatinko, do toho.* O koho ide? Kaprálovci si zabezpečili aj svoj fanklub, ktorý ich počas zápasov podporoval veľmi húževnato. A tak tím právnikov, v ktorom nechýbal ich otec (Roman Kaprál) sa musel poriadne snažiť. Na turnaji nechýbalo občerstvenie, ktoré si účastníci pripravili sami a rovnako ani tombola. Víťazom i tohto roku sa stal tím EVOLUTION. Také pomenovanie si dala rodina Olejárová. Druhé miesto získal tím CHUPA – CHUPC. Za týmto názvom sa skrývali Bartkovci a tretie miesto získal tím BEZMENNÝ. Ten tvorili naši dorastenci na čele s Lenkou Liptákovou.

1., 8. a 15. decembra 2013. V tomto čase na troch rôznych miestach – v troch kostoloch kresťanských cirkví, pôsobiacich v meste Kežmarok – sa uskutočnil už druhý ročník adventných duchovných kon-

Účastníci volejbalového turnaja v akcii

certov. S myšlienkou usporiadať takéto nedeľné popoludnia prišiel riaditeľ Základnej umeleckej školy Antona Cígera v Kežmarku Ján Levocký, ktorý oslovil evanjelickú cirkev, gréckokatolícku cirkev, bratskú jednotu baptistov a rímskokatolícku cirkev, ktorá sa do tohto projektu nezapojila ani tohto roku. Je nám ľúto, že spoločné duchovné dedičstvo kresťanskej cirkvi, ktorá v advente upriamuje pozornosť na príchod zasľúbeného Mesiáša, nezdieľame v rímskokatolíckom kostole, aj napriek tomu, že bratia a sestry katolíci sa týchto podujatí pravidelne zúčastňujú v iných kostoloch kresťanských cirkví.

Atmosféru každého duchovného koncertu sprevádzalo zamyslenie domáceho brata farára, ktorý sa prítomným prihovoril na tému danej adventnej nedele. A tak adventné koncerty dostávajú nielen umeleckú rovinu, ale aj duchovnú, ktorá bohatým výberom diel svetoznámych autorov korešponduje s duchovným odkazom adventu a Vianoc. Vystúpenie žiakov Základnej umeleckej školy Antona Cígera je doplnené vystúpením jednotlivých cirkví a ich hudobných zoskupení – od spevokolov až po sólové prevedenie malých umelcov.

8. decembra 2013 sa adventný koncert uskutočnil v auditóriu lýcea. Oproti minulému roku sme prostredie Nového kostola vymenili za teplejšie prostredie lýcea. V jednotlivých vystúpeniach sa prezentovali obaja naši zboroví kantori. Roman Uhlár zahral na klavíri od Sergeja Rachmaninova - Moment Musicaux Op.16 No.3. Spevokol Cir-

Michaela Pavlíková (husle) a Mgr. Zuzana Madejová (klavír)

kevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok zaspieval adventnú pieseň: *Rosu dajte, ó, nebesá,* na ktorú potom urobil klavírnu improvizáciu Mgr. art. Peter Duchnický. Záver tejto improvizácie bol monumentálny až famózny. Človeku šli zimomriavky po tele.

Po každom koncerte bolo pre účastníkov pripravené malé občerstvenie v podobe chutných koláčikov, ktoré pripravili členovia jednotlivých cirkevných zborov, v chráme ktorých sa koncert uskutočnil.

9. – 13. decembra 2013 v našom cirkevnom zbore prebiehal adventný modlitebný týždeň, ktorý bol venovaný téme: *Pán Ježiš prichádza.* Jednotlivými zamysleniami nám poslúžili bratia a sestry farárky z Tatranského seniorátu. Do adventných modlitebných týždňov sa náš cirkevný zbor zapája pravidelne každý rok. Bývajú pre nás veľkým oživením a dobrou prípravou na prichádzajúce vianočné obdobie. Tým, že každý večer prichádzajú do nášho zboru iní farári, prinášajú aj nový rozmer výkladu Božieho slova, nové myšlienky. Počas tohto týždňa sme mali možnosť sa zamýšľať nad čiastkovými témami ako boli: 1) *Pán Ježiš prišiel podľa zasľúbení* (R. Porubän). V Starej zmluve ústami prorokov bol jasne predpovedaný príchod Ježiša Krista; 2) *Príchod Pánov dnes* (J. Matis). To bola aktuálna téma, zvlášť, ak si ju premeníme na otázku a pýtame sa: Ako Ježiš Kristus prichádza dnes do nášho života, do našich rodín a spoločenstva cirkvi?; 3) *Pán Ježiš prichádza v spoločenstve veriacich* (T. Molnár). Pri tejto téme sme si mohli uve-

Zborový spevokol pri adventnej piesni: Rosu dajte, ó nebesá

domiť potrebu spoločenstva cirkvi, bez ktorého kresťan nemôže existovať; 4) *Pán Ježiš príde na konci sveta* (Ľ. Sobanská). S týmto pohľadom sme sledovali prorocké predpovede Novej zmluvy o druhom Kristovom príchode; 5) *Pán Ježiš príde ako Kráľ kráľov* (M. Zaťko). Kristov druhý príchod sa už nebude opakovať v biednej maštali. Oslávený Kristus, ktorý sedí na pravici Božej, príde ako Kráľ kráľov a Pán pánov.

15. decembra 2013 sa uskutočnilo adventné stretnutie dôchodcov s prislúžením Večere Pánovej v zborovej miestnosti lýcea. Prítomným sa prihovoril domáci brat farár Roman Porubän, ktorý poukázal vo zvesti slova Božieho na Jána Krstiteľa. Ten vystúpil na Judskej púšti a volal ľudí ku pokániu. Jánova zvesť bola zvesťou o tom, že napriek tomu, že vo svete, v ktorom žijeme, vládne bezprávie a hriech, tak tento svet je stále predmetom Božieho záujmu a Božej lásky. Boh prostredníctvom pokánia volá ľudí ku pokoju. Táto možnosť nie je pre nikoho uzavretá. Ona je otvorená pre všetkých ľudí. Pokánie – to je kľúč, prostredníctvom ktorého sa otvárajú naše oči, uši a srdce, aby sme dokázali prijať dar spasenia, ktorý nám dáva Boh do betlehemských jaslí.

21. decembra 2013 sa uskutočnili v drevenom artikulárnom kostole Spišské Vianoce, na príprave ktorých sa podieľali Karpatskonemecký spolok Kežmarok v spolupráci s Cirkevným zborom ECAV na Slovensku Kežmarok, Základnou školou – Grundschule Hradné námestie 38, Spolkom Rusínov Spiša, Klubom priateľov Magury a 3.

Pohľad na účastníkov Spišských Vianoc

Zborom skautov v Kežmarku. Prítomných v drevenom artikulárnom kostole privítal Vojtech Wagner. Vo svojom príhovore spomenul národnostnú a náboženskú pestrosť tohto podujatia, ktorú sa snažíme zachovať aj pre ďalšie generácie. Ako prvé vystúpili deti zo Základnej školy – Grundschule z Hradného námestia. Vo svojom vystúpení nám prezentovali nemecké zvyky od rôznych básní, piesní a vinšovačiek. Potom nasledovalo pásmo folklórneho súboru Maguráčik, ktorý nám predstavil zvyky spojené s očakávaním narodenia Ježiša Krista tak, ako boli zaužívané na Spiši.

Po týchto vystúpeniach sa prítomným prihovoril domáci brat farár a senior Tatranského seniorátu (TAS) Roman Porubän, ktorý vo svojom príhovore sa snažil poukázať na to, ako dnešná vianočná reklama dehonestuje obdobie adventu a samotných Vianoc. Tak to vyzerá, keď sa do niečoho pustia ľudia, ktorí zabudli alebo nepoznajú zmysel tohto obdobia a majú pred očami iba tú skutočnosť, ako získať čo najväčší zisk, ako z adventného obdobia vytĺcť čo najväčší kapitál. Preto reklamy na Vianoce máme už v októbri, hoci Vianoce reálne prichádzajú až koncom decembra. Aké šťastie je pre nás, že Boh prišiel do tohto sveta v pravý čas. Svoj príchod vedel správne načasovať, čo my dnes nevieme. Apoštol Pavel to vyjadril slovami: ***„v plnosti času“***. To znamená nielen to, že v plnosti času Boh poslal do tohto sveta Svojho Syna Ježiša Krista, ktorý sa narodil v Betleheme, keď to ľudia najviac potrebovali, ale aj to, že Boh aktívne pripravo-

Spišské Vianoce v drevenom artikulárnom kostole

val Svoj vstup do sveta prostredníctvom izraelského národa, cez ktorý vyučoval okolité pohanské národy o Svojej moci.

V závere svojho príhovoru brat senior položil otázku: P*režívame advent ako advent, ako skutočnú prípravu na Kristovo narodenie a Vianoce ako radosť z narodenia sa Spasiteľa sveta?* Ak utlmíme v sebe hluk reklám, zavrieme oči pred blikajúcimi výkladmi a ponoríme sa do Božieho slova, ktoré nás pozýva k tichosti a k pokániu, kde človek má spoznať seba samého, tak potom advent bude pre nás adventom a Vianoce skutočnými Vianocami, v ktorých sa narodí Kristus pre nás. Po príhovore zaspieval spevokol Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok jednu adventnú a jednu vianočnú pieseň.

Za Spolok Rusínov sa predstavili v rôznych koledách i liturgických spevoch sestry Uhlárové. Po nich zazneli vinše v jazykoch národnostných menšín – slovensky, goralsky, nemecky a rusínsky. Betlehemské svetlo priniesli skauti a celý program sa skončil zaspievaním piesne: *Tichá noc, svätá noc.*

22. decembra 2013 popoludní o $14^{\underline{30}}$ h. na 4. nedeľu adventnú sa uskutočnila v auditóriu lýcea vianočná besiedka s programom detí navštevujúcich hodiny náboženskej výchovy i detí, ktoré sa pravidelne stretávajú na nedeľnej besiedke. Menšie deti nám atmosféru Vianoc priblížili krátkymi básničkami a zaspievaním vianočnej piesne: *Prišiel k nám zas Vianoc čas.*

Pásma starších detí boli tematicky zamerané na svetlo. Veď sám Ježiš

Vystúpenie najmenších detí na vianočnej besiedke v lýceu

Kristus, na ktorého narodenie sa pripravujeme v advente, je svetlom, pretože o sebe povedal: ***„Ja, svetlo, prišiel som na svet, aby nikto nezostal v tme, kto verí vo mňa“*** (J 12,46). Alebo na inom mieste čítame: ***„Ja som svetlo sveta. Kto mňa nasleduje, nebude chodiť v tme, ale bude mať svetlo života“*** (J 8,12). A tak sa nám deti predstavili v pásme „Trblietka“. Bola to hviezda, ktorá sa rozhodla svietiť ľuďom v tme. Dnes mnohí ľudia chodia v tme a nevedia nájsť svetlo, aby vyšli z bludiska svojho života. V ďalšom pásme „*Svetlo na zemi*“ nám deti poukázali na to, že v Ježišovi Kristovi Boh položil do betlehemských jaslí svetlo. V tomto pásme zaznela otázka: „*Sú Vianoce pre nás sviatkami svetla?*“ Ona nás mala vyprovokovať k tomu, aby sme sa zamysleli nad pravým obsahom Vianočných sviatkov.

Na záver staršie deti zahrali scénku s názvom: *Obuvník Martin*. Bol to dobrý muž, ktorý nemal rodinu, pretože žena mu zomrela. Rád mal svoju prácu a preto šil a opravoval topánky susedom. Všetci okolo ho mali radi, pretože bol veľmi láskavý a ochotný. Raz sa mu sníval sen, ako na Štedrý večer ho navštívil Pán Ježiš. Zdalo sa mu to nepravdepodobné, ale čo ak predsa príde? A tak ozdobil svoj dom a pripravil sa na Jeho príchod. Odrazu pri dverách sa zastavil pocestný pútnik, potom nejaká žena. Každému pomohol a nakŕmil ho, aby vládal ísť ďalej. Vzápätí na to pred dverami plakalo dieťa. Stratilo sa. Aj tomu pomohol a zaviedol ho domov. Martin si myslel, že svojho očakávaného hosťa už dávno zmeškal. Napriek tomu, že ho chcel v ten deň čakať, stále sa sta-

Vystúpenie detí v Domove dôchodcov Náruč v Kežmarku

ral o niekoho druhého. Do tejto situácie odrazu zaznel hlas: *Martin, ty si dnes nečakal nadarmo.* Ten starý pocestný – to bol Pán Ježiš, tá unavená žena i plačúce dieťa – to bol tiež On. Príbeh o obuvníkovi Martinovi nám chcel poukázať na jednu dôležitú skutočnosť, ktorú vyslovil Pán Ježiš v podobenstve o poslednom súde: ***„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili“*** (Mt 25,40). Táto skutočnosť by mala byť prítomná v živote každého jedného z nás.

Po skončení vianočnej besiedky niektoré deti odišli s vianočným posolstvom do domova dôchodcov, kde mohli opäť prezentovať to, čo Boh pre nás vykonal, keď do betlehemských jaslí položil Svojho jednorodeného Syna. Obyvatelia domova dôchodcov ich milo privítali a svoju vďaku vyjadrili mohutným potleskom. Božím slovom sa k nim prihovoril domáci brat farár, ktorý pomedzi jednotlivé pásma čítal biblické texty, hovoriace o vianočnej udalosti, o narodení sa Spasiteľa sveta v Betleheme. Každý rok pred Vianocami môžu potešiť deti svojím vystúpením starých a neraz i opustených ľudí, ktorí sa nachádzajú v domove dôchodcov. Ich prítomnosť je pre nich ako pohladenie či milé slovo, ktoré vie rozveseliť ubolené srdce. A tak je potrebné, aby sme deti učili nezabúdať aj na takýchto ľudí. Veď práve toto bola priorita prvotnej cirkvi: starať sa o vdovy, siroty a opustených.

3. januára 2014 v auditóriu lýcea už po tretíkrát zaznela *Malá vianočná hudba* v podaní Kvarteta Ad gloriam Dei. Toto kvarteto tvo-

Vďační obyvatelia domova dôchodcov na vianočnom programe

ria členovia Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu, Orchestra opery a baletu Slovenského národného divadla ako aj Štátnej opery Košice a ich hostia. V interpretáciách rôznych skladieb sa nám tohto roku predstavili: 1. husle – Samuel Mikláš; 2. husle – Jana Vozníková; viola – Radovan Blahunka; violončelo – Gregor Regeš; barytón Juraj Adamuščin; flauta Dominika Križalkovičová; gitara Marek Kamenický; klarinet – Michal Vozník.

Festival Malá vianočná hudba sa koná od roku 2011 v rôznych mestách a obciach Slovenska a je určený pre spríjemnenie sviatočných chvíľ Vianoc. Vznikol z iniciatívy členov sláčikového kvarteta *Ad gloriam Dei* tvoreného mladými profesionálnymi umelcami, ktorí okrem sólovej činnosti pôsobia v popredných slovenských hudobných telesách. Zámerom tohto kvarteta bolo a je tvoriť zoskupenie, ktoré svojmu publiku približuje duchovné posolstvo prostredníctvom hudby rôznych štýlových období, pričom popri osobitných večerných koncertoch svojou hrou obohacuje slávnostné okamihy rôznych sviatkov a cirkevných obradov.

V rámci tohtoročného festivalu boli obohatením kvarteta na koncertoch Jana Vozníková (2. husle) a Radovan Blahunka (viola). Spestrením jednotlivých vystúpení boli aj hudobní hostia, ktorí do programu prispievali svojím dlhodobo obľúbeným repertoárom, alebo aj repertoárom, ktorý bol priamo naštudovaný pre túto príležitosť. Viaceré skladby pre túto príležitosť upravil poprípade skomponoval Gregor Re-

Kvarteto Ad gloriam Dei a ich hostia - Juraj Adamuščin, barytón

geš. V interpretácii týchto mladých umelcov zaznelo úvodné pásmo vianočných kolied; J. S. Bach – Air; António Vivaldi – Štyri ročné obdobia – Jar; Wolfgang Amadeus Mozart – kvarteto pre flautu, husle, violu a violončelo D-dur; Gregor Regeš – Hebrejské piesne; Jozef Kerner – Arietta pre klarinet a sláčikové kvarteto a na záver zaznelo opäť pásmo vianočných kolied.

26. januára 2014 sa konali v Spišskom Podhradí bohoslužby pri príležitosti 400. výročia zvolania Spišsko-podhradskej synody. Tieto slávnostné spomienkové služby Božie boli súčasťou celocirkevných osláv 400. výročia Spišskopodhradskej synody, na ktorých sa zúčastnil aj náš cirkevný zbor.

Na bohoslužbách sa zúčastnilo Predsedníctvo ECAV na Slovensku, dištriktuálny biskup Východného dištriktu Slavomír Sabol, seniorka Liptovsko-oravského seniorátu Katarína Hudáková, senior Tatranského seniorátu Roman Porubän, senior Šarišsko-zemplínskeho seniorátu Ján Velebír, zborový farár zo Spišskej Novej Vsi Jaroslav Matys, ktorý administroval v danom čase CZ ECAV Spišské Vlachy, kam patrí dcérocirkev Spišské Podhradie, námestná farárka zo Spišskej Novej Vsi Monika Vdovjáková, ako aj početní duchovní a veriaci z okolitých cirkevných zborov. Za Rímskokatolícku cirkev prijal pozvanie spišský pomocný biskup Andrej Imrich.

Slávnostnú kázeň na text R 12, 16 – 21 ***„Buďte vospolok jednomyseľní, nebuďte namyslení, ale majte porozumenie pre nízko postavených... Nedaj sa premôcť zlému, ale zlé***

Kvarteto Ad gloriam Dei - záver koncertu

premáhaj dobrom!" mal brat generálny biskup Miloš Klátik. Pripomenul biblické motto Spišskopodhradskej synody zo 133. žalmu: ***„Hľa, aké dobré, aké milé je to, keď bratia spolu bývajú!"***, ktoré odzrkadľovalo skutočnosť, že napriek rôznym ťažkostiam sa evanjelici na východnom Slovensku dokázali zorganizovať a vytvoriť dve superintendencie. Poďakoval veriacim, že i napriek mrazivému počasiu zaplnili kostol poháňaní túžbou, aby vytvorili jednomyseľné spoločenstvo veriacich v Pána Ježiša Krista.

„Život kresťana má byť cieľavedomým uskutočňovaním kresťanských zásad toho, čo nás učí Písmo sväté," povedal brat generálny biskup. Preto sa stále máme zamýšľať nad naším kresťanským poslaním v rodine, v cirkevnom zbore i v spoločnosti a nad tým, ako tieto zásady plníme: či ideme za Kristom a vytvárame okolo seba ovzdušie pravého pokoja, skutočnej lásky a radosti, či sme jednomyseľní a usilujeme sa o bratsko-sesterskú lásku a svornosť v spoločenstve cirkvi.

História a význam pamätnej synody, ktorá sa konala v Spišskom Podhradí 22. a 23. januára 1614 a jej výsledkom bolo vytvorenie dvoch superintendencií – Spišsko-šarišskej superintendencie a Superintendencie piatich kráľovských miest, pripomenul brat farár Jaroslav Matys. Chrámové zhromaždenie pozdravil aj generálny dozorca ECAV na Slovensku Imrich Lukáč, člen dcérocirkvi Spišské Podhradie Milan Karpaty, ako aj primátor Spišského Podhradia Jozef Bača. Do programu služieb Božích prispeli deti zo Zá-

Klátik, Sabol, Imrich, Velebír, Povec, Porubän, Vdovjáková

kladnej školy v Spišskom Podhradí pod vedením Marty Lackovej a spevokol zo Spišskej Novej Vsi pod vedením Igora Gregu.

9. februára 2014 na piatu nedeľu po Zjavení Krista Pána mudrcom sa konal v našom cirkevnom zbore výročný zborový konvent, na ktorom sme zhodnotili uplynulý rok 2013 ako po stránke duchovnej, tak aj hospodárskej. Konventuáli dostali materiály v písomnej podobe týždeň pred konaním konventu. Kto ich nedostal, mohol si ich vyzdvihnúť na farskom úrade alebo boli a sú v digitálnej podobe prístupné na webovej stránke www.ecavkk.sk. Zborový farár Roman Porubän sa prítomným prihovoril na text z Matúšovho evanjelia o dvoch staviteľoch (Mt 7,24-27).

Vo svojom zamyslení poukázal na to, že symbolom ľudského šťastia, symbolom akéhosi pevného základu sa v dnešnej dobe stali materiálne veci. Konzum neraz vnímame ako životný štýl, hodnotu, či dokonca nutnosť. No taký človek si ani neuvedomuje, že nie on vlastní veci, ale veci vlastnia jeho. Tu je potrebné si položiť otázku: *Kde sa nachádzame my, ako cirkevný zbor, ako spoločenstvo ľudí, ktoré sa hlási ku Kristovi, k Jeho evanjeliu, ktoré sa hlási k odkazu reformácie? Do akej miery sa nám darí odrážať nechutný konzum spoločnosti, snažiaci sa nám vysvetliť, že nie ten základ (slovo evanjelia, slovo, ktoré sa stalo telom), ale tento konzumný je ten pravý – orechový. Do akej miery sme si zvykli vo svojich cirkevných zboroch užívať konzum a zabezpečiť si určité pohodlie?* Čoraz viacej sa spoliehame, že to niekto za nás urobí, veď máme

Bohoslužby pri 400. výročí Spišsko-podhradskej synody

na to v cirkvi ľudí – platených ľudí. Do akej miery ochladli naše vzťahy navzájom, vzťahy s tými, ku ktorým sme poslaní? Do akej miery sledujeme svoje záujmy a svoje ciele na úkor evanjelia, ktorým si naše konanie neraz zdôvodníme a ospravedlníme, a tak sa viacej tešíme novému mobilu, tabletu, kávovaru, autu ako jednému hriešnikovi, ktorý našiel cestu ku Kristovi.

Dokáže takýto základ odolávať náporom vetra a vody? Nerozsype sa ako domček z karát pri menšej fujavici? Ako a na čom staviame? Eliminovať všetky vplyvy dnešného dravého konzumného sveta, prenikajúceho čoraz viacej do života cirkvi a vytrhávajúceho ľudí z duchovne aktívneho života, je dosť ťažké, ba priam až náročné. My tento svet, ktorý ponúka človeku rôzne atrakcie, nikdy nepredbehneme, ale svet nás nemôže dobehnúť v tom, čo ponúka človeku Cirkev Ježiša Krista. A to je evanjelium Božej milosti, ktoré je potrebné prijať, zvestovať a na ňom budovať svoj osobný život, ako i život spoločenstva cirkevného zboru. Toto je ten pevný základ, ktorý by sme nemali za žiadnych okolností opustiť, ale ustavične na ňom budovať a do stavby pozývať nových ľudí, aby aj oni svoj život stavali na hodnotách, ktoré majú zmysel a ktoré človeka nesú v živote. Kto takto buduje svoj život, tak sa podobá ***„múdremu mužovi, ktorý si postavil dom na skale. A prišiel príval, privalili sa rieky, strhli sa vetry, oborili sa na ten dom, ale nepadol, lebo bol na skale založený.“***

28. februára 2014 sa uskutočnil v reštaurácii Severka 6. ples kež-

Kankán v prevedení žiakov košického konzervatória

marských evanjelikov, ktorý otvorila naša konferenciérka Barbora Kaprálová. Prítomných srdečne privítala a dala slovo recitátorke Drahomíre Juráškovej, ktorá prečítala z 2. knihy Mojžišovej z 20. kapitoly Desať Božích prikázaní na pozadí skladby od Mgr. art. Petra Duchnického *Vokalíza pre klavír a violončelo.* Po tomto vystúpení si zobral slovo domáci brat farár a senior Tatranského seniorátu Roman Porubän, ktorý sa zamýšľal nad Desatorom. Vo svojom krátkom príhovore zdôraznil, že Dekalóg je akási norma, akési pravidlá, ktoré Boh dal nielen izraelskému národu, ale aj celému svetu. Tieto normy nie sú nezmyselné. Oni našli svoje uplatnenie aj vo svetských zákonoch. Boh to mal dobre premyslené, keď svetu dal Svojich Desať Božích prikázaní. Prečo dal Boh svetu určité pravidlá? Nedal nám ich preto, aby nás nimi ničil či deptal, ale dal nám ich preto, aby nás chránil. Desať Božích prikázaní – to je ako dopravné značenie na ceste, bez ktorého si nevieme predstaviť šoférovanie. Desať Božích prikázaní sú akoby smerovky k slobode, aj keď sa nám to možno zdá tak trochu paradoxné. Ale skutočne tento zákon nás vedie k slobode, pretože nás vedie ku Kristovi. On je ten, ktorý nám ponúka slobodu. Je to sloboda od hriechu, sloboda od starého zotročeného života. Bez tejto slobody boli by sme stále otrokmi, ktorí nakoniec zomierajú pod bremenom dňa. Aké vzácne sú pre nás Božie prikázania!

V závere svojho príhovoru brat senior poukázal na pieseň Lucie Bílej, ktorej na melódiu od Leonarda Co-

Jede, jede mašinka - aj takto sa zabávalo na plese

hena Haleluja napísala text Gabriela Osvaldová. Tento text krásne mapuje výpovede jednotlivých prikázaní v jazyku dnešného moderného človeka. V závere príhovoru zaznela táto pieseň v podaní Dávida Jendrušáka, ktorého na trúbke doprevádzal Roman Porubän. Potom nasledovala modlitba a slávnostný prípitok, ktorý predniesla Kristína Brejková. Po večeri sa rozprúdila dobrá zábava. V spoločenských tancoch sa nám ako každý rok predstavili Kristína Bajusová a Kristian Petras. Tohto roku sme mali tanečný parket obohatený o predstavenie žiakov z Košického konzervatória na Exnárovej ulici, ktorých zorganizoval Dávid Jendrušák. Tí sa nám predstavili v troch číslach, a to vo vystúpení mažoretiek, vo valčíku a kankáne. Pred polnocou nechýbala tombola, ktorú tohto roku moderovali manželia Bachledovci. Pred tombolou nebolo žiadne tanečné číslo svetoznámeho zoskupenia, ako to bolo pred rokom, aby to náhodou niekoho neurazilo a nemal dojem, že brat farár dehonestuje úrad farára a seniora. Pred tombolou sa nám brat farár s bratom Bachledom predstavili len duetom v piesni: *Zaleť sokol, biely vták*.

Po osviežení kyslou kapustnicou nasledoval metlový tanec. Veru boli aj takí, čo pridlho a často tancovali s metlou. Príjemná zábava pokračovala do skorého rána. Touto cestou sa chceme poďakovať všetkým organizátorom, ktorí nám pripravili jeden z najvydarenejších evanjelických plesov. Tešíme sa na ďalší, v poradí už siedmy.

19. marca 2014 sa konala v auditóriu lýcea súťaž detí materských

Víťazi Malého recitátorika

škôl mesta Kežmarok a širšieho okolia v recitovaní poézie a prózy pod názvom: „Malý recitátorík“. Po prvýkrát sa táto súťaž uskutočnila v roku 2008. Pôvodne to bola len akcia MŠ Cintorínska pod vedením p. riad. Haniskovej, ktorá je zároveň predsedníčkou Spoločnosti pre predškolskú výchovu v okrese Kežmarok, preto sa v nasledujúcom roku zapojili aj ďalšie materské školy okresu Kežmarok. Zámerom bolo pripraviť deti už v útlom veku na recitáciu ako prostriedok na rozvíjanie ich komunikačných a jazykových schopností, zlepšenie výslovnosti, cibrenie pamäti, nebojácnosť vystupovať pred publikom, aby z nich možno vyrástli recitátori na Literárny Kežmarok, ktorý je v našom meste už dlhoročnou tradíciou.

Každoročne sa súťaže „Malý recitátorík“ zúčastňuje približne 25 detí; ich prednes, vystupovanie, rečový prejav hodnotí odborná porota pozostávajúca z učiteliek ZŠ, logopedičiek, zástupkýň Mestskej knižnice a Školského úradu, dokonca sa raz podarilo prizvať aj spisovateľku detskej literatúry Miriam Molnárovú – Nevyjelovú.

Úroveň tohto podujatia sa z roka na rok skvalitňuje, je lepší výber literatúry, prednes sa obohacuje o rôzne kostýmy, rekvizity, zlepšuje sa spolupráca s rodinou.

Mohlo by sa nájsť v Kežmarku lepšie miesto na súťaž v prednese ako je kežmarské lýceum? Účastníci a ich rodinní príslušníci majú teda okrem recitácie jedinečnú príležitosť obzrieť si priestory tejto výnimočnej budovy, v ktorej sa nachádza aj svetoznáma školská knižnica. Poďakovanie patrí ECAV v Kežmarku,

Účastníci Malého recitátorika

a to nielen za poskytnutie priestorov, ale aj za pomoc pri organizovaní či poskytnutí techniky.

24. – 28. marca 2014 prebiehal v našom cirkevnom zbore pôstny modlitebný týždeň, ktorý si pripravila sestra farárka Ľubomíra Mervartová. Téma modlitebného týždňa bola: *Viera trpiaceho Krista pomáha k víťazstvu.* Počas jednotlivých večerov sme sa zamýšľali nad čiastkovými témami ako boli: 1) Starý a nový život, posilnenie v Pánovi; 2) Božia výzbroj a boj proti mocnostiam zla; 3) Stáť v pravde, spravodlivosti a pokoji; 4) Zbrane veriaceho človeka: štít, prilba a meč; 5) Žiť život viery s modlitbou. V jednotlivých modlitbách zaznievali prosby o nový život v Kristovi, o posilnenie, ktoré sa nám dostáva pri Večeri Pánovej, o odvahu postaviť sa voči akémukoľvek zlu, o cirkev, aby obstála vo svete v duchovných zápasoch, o silu odrážať všetky ohnivé šípy nepriateľa. No vysielali sme prosby aj za ľudí, ktorých život viery sa nachádza v troskách.

30. marca 2014 sa konal v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Vysoké Tatry konvent Tatranského seniorátu. Začal službami Božími, na ktorých nám zvesťou slova Božieho poslúžil brat farár z Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Mengusovce Mgr. Tibor Molnár. Potom sme sa presunuli do kongresového centra, kde prebiehalo rokovanie konventu. Z nášho cirkevného zboru sa tohto konventu zúčastnilo predsedníctvo CZ (R. Porubän a E. Chritz) a delegáti na seniorálny konvent (Mikuláš Lipták a Eva Ciriaková). Každý delegát dostal pred kon-

Pôstne stretnutie dôchodcov

ventom Správu o živote Tatranského seniorátu, ktorá obsahovala správu seniora TAS R. Porubäna, správu predsedu vnútromisijného výboru TAS Michala Findru, revíznu správu a návrh rozpočtu na rok 2014 a 2015. V správe sa brat senior dotkol aj problémov, ktoré sa objavili v Cirkevných zboroch Levoča a Poprad-Matejovce. Diskusiu vyvolal hlavne spor v CZ Levoča. Okrem toho sme upravovali aj rozpočet. Konvent Tatranského seniorátu schválil zabezpečiť náklady spojené s bývaním farára v CZ Spišské Vlachy po dobu piatich rokov.

11. apríla 2014 sa uskutočnilo slávnostné odovzdanie generálne opravenej telocvične Hotelovej akadémie Ota Bruknera, ktorá sa mala uskutočniť na prelome rokov 2013 a 2014. Vedenie školy nás na základe vykonanej kontroly a zápisu regionálneho hygienika požiadalo ako vlastníkov budovy o opravu telocvične z dôvodu nevyhovujúcich hygienických podmienok. Pôvodná podlaha bola veľmi prašná a mala veľké množstvo uvoľnených parkiet, ktoré by mohli byť príčinou úrazu pri cvičení. Po vypracovaní rozpočtu bola oslovená firma zaoberajúca sa touto činnosťou, ktorá navrhla spôsob opravy. Práce mali byť realizované do konca roka 2013, no po dohode s vedením školy samotná realizácia sa uskutočnila až počas jarných prázdnin roku 2014. Na slávnostné odovzdanie telocvične boli pozvaní učitelia a žiaci hotelovej akadémie za účasti vedenia školy. Pri slávnostnom odovzdaní telocvične pani riaditeľka Stankovičová pripomenula situáciu, v akej

Na službách Božích, ktorými začal konvent Tatr. seniorátu

sa telocvičňa nachádzala a poďakovala Cirkevnému zboru za ochotu pri rekonštrukcii kompletnej podlahy telocvične.

14. mája 2014 sa v našom cirkevnom zbore uskutočnilo seniorátne kolo XIII. ročníka Biblickej olympiády. Deti z jednotlivých cirkevných zborov sa stretli v zborovej miestnosti, kde ich privítal brat senior Roman Porubän, ktorý im poprial veľa Božej múdrosti pri vypracovávaní písomných zadaní jednotlivých testov. Po krátkej pobožnosti sa deti rozdelili na tri skupiny. Po vypracovaní testov si pozreli Drevený artikulárny kostol a Nový evanjelický kostol, kde sa oboznámili s jeho históriou. Za ten čas sestry farárky a bratia farári opravili testy. Keď sa deti vrátili, zasadli za stôl a občerstvili sa tradičnou pizzou. Po vyhlásení výsledkov víťazi postúpili na Celoslovenské kolo, ktoré sa konalo v Bratislave. Výsledky seniorátneho kola sú nasledovné: **I. kategória** (zúčastnilo sa 11 detí) 1. miesto: Erika Ardanová CZ Podolínec, 2. miesto: Bronislava Gurková CZ Slovenská Ves, 3.miesto: Milan Klein CZ Švábovce. **II. kategória** (zúčastnilo sa 9 detí) 1. miesto: Ján Findra CZ Poprad, 2. miesto: Viktória Gurková CZ Slovenská Ves, 3. miesto: Milan Klein CZ Švábovce. **III. kategória** (zúčastnili sa 4 deti) 1.miesto: Martin Machát CZ Slovenská Ves, 2.miesto: Zuzana Krejčíová CZ Poprad, 3. miesto: Martina Machátová CZ Slovenská Ves. Srdečne blahoželáme a prajeme, aby sa v Božom slove rozhojňovali, rástli ním v milosti a múdrosti u Boha aj u ľudí a kráčali cestou spasenia k večnému životu.

Telocvičňa Hotelovej akadémie počas rekonštrukcie

7. – 9. mája 2014 sa uskutočnilo sústredenie konfirmandov v Liptovskej Kokave v Drevenici u Staroňa. Do Kokavy sme sa dostali na troch autách. Jedno šoféroval brat farár, druhé Lenka Liptáková a s tretím nám pomohla sestra Martina Jendrušáková. Lenka Liptáková prechádzala síce za volantom akoby skúškou ohňom. Tých pár vyhasnutí motora na križovatke nakoniec prežila a úspešne dorazila do cieľa. Nikto predsa nespadol z neba učený a jedného dňa, keď už človek vlastní vodičský preukaz, tak ho aj treba začať používať.

Po večeri, ktorá nás čakala v reštaurácii Slovenská izba, sme sa zamýšľali nad témou: *Čo hovorí Biblia o tvojom vzťahu k Bohu.* V prvý večer zaznela k nám výzva: *Pozri sa na seba!* Dôležité bolo, aby sme si uvedomili, že sme Bohom stvorení, stvorení pre Neho a bez Neho náš život je ako vyprahlá púšť. Túto skutočnosť krásne vyjadril cirkevný otec Augustín, keď povedal: *„Nespokojné je moje srdce, pokiaľ nespočinie v Tebe, ó, Bože.“* V ďalší večer sme stáli pred výzvou: *Pozri sa na svoj problém!* Poukázali sme na to, že naším problémom je hriech, ktorý nás oddeľuje od Boha. Dobré skutky k životu nám nestačia – tie nás nezachránia a rovnako nás nezachráni ani náboženstvo – príslušnosť k cirkvi. Človek potrebuje mať osobný vzťah s Ježišom Kristom, aby mohol svoj problém s hriechom vyriešiť. Na ďalší deň k nám smerovala výzva: *Pozri sa na Božie riešenie!* To je na jednej strane úplne jednoduché a na druhej strane zložité. Jed-

Zostava konfirmandov na sústredení v Liptovskej Kokave

noduché je v tom, že Boh poslal pre našu záchranu do tohto sveta Ježiša Krista, ktorého je potrebné prijať za svojho osobného Spasiteľa a rešpektovať Ho v celom svojom živote. A v tom spočíva aj tá zložitosť – človek nechce akceptovať Ježiša Krista ako svojho Pána. Tento nevinný Ježiš však šiel za nás na smrť kríža! Po troch dňoch Ho Boh vzkriesil z mŕtvych, čím bola moc hriechu a smrti porazená a náš problém vyriešený. Ale do akej miery sme ochotní prijať túto Božiu koncepciu záchrany pre nás? A to už Bola štvrtá téma, štvrtá výzva: *Pozri sa na to, čo by si mal urobiť ty!*

Okrem jednotlivých zamyslení sme si náš pobyt na Liptove spríjemňovali rôznymi aktivitami. Jeden deň sme sa boli pozrieť v Ovčiarskom múzeu v Liptovskom Hrádku. Jeho expozícia s názvom „Bačova cesta" nám prezentovala, čím všetkým prechádzal bača počas svojho života. Pastierska kultúra už nie je všade navôkol, ako tomu bolo kedysi, no jej spoznávanie pre nás bolo príjemné. Cieľom expozície je prezentácia kultúrnych tradícií spojených s ovčiarstvom a pastierstvom. Hneď pri vstupe nás upútali typické salašnícke stavby, ako sú koliba, ktorá bola nielen výrobňou produktov z ovčieho mlieka, ale aj priestorom na odpočinok baču a ovčiarov, či komárnik, ktorý slúžil bačovi na odkladanie syra. V prvej časti expozície sme videli predmety spojené s tradičnými formami salašného spôsobu chovu oviec, k akým patria pastierske kapsy, valašky, ale aj šperky a ozdoby. Druhú časť tvorili ľudové hudobné nástroje, ktoré nielen

Okolo stola pri večerných zamysleniach

používali, ale aj zhotovovali pastieri oviec. Na signálnych trúbach si zahrali aj naši chlapci. Nedalo im to pokoja a museli ich vyskúšať (D. Michalík, L. Volák). No kým zaznel nejaký tón, tak museli poriadne svoje pľúca nafúknuť. Celá kolekcia tvorí jedinečný súbor umeleckých predmetov, ktoré vyhotovili najvýznamnejší tvorcovia a je unikátnou expozíciou ľudového umenia v rámci celého Slovenska.

Piatkový večer sme spoločne strávili na kokavskom doraste. Najprv sme si vypočuli veľa hundrania typu: „Načo tam ideme, čo tam budeme robiť, veď nikoho nepoznáme." Aj prvých 45 minút sa celá partia tak správala – hlavne chlapci. Kokavskí dorastenci a konfirmandi sa zabávali športovými hrami na školskom dvore vedľa fary a naši stáli obďaleč, nechajúc sa prosiť, aby sa zapojili do hry. Po dlhom prehováraní sa nakoniec pridali. Potom sme sa presunuli do zborovej miestnosti, kde brat farár Mário Činčurák na postave proroka Jonáša poukázal na to, čo všetko človek musí skúsiť a prežiť, keď je voči Pánu Bohu neposlušný. Tá, ktorá dokázala našich konfirmandov nakopnúť k aktivite, bola vnučka Kamily Magálovej, ktorej rodina si postavila dom v Liptovskej Kokave. Obdivoval som to dievča, koľko malo energie a trpezlivosti, kým našich konfirmandov zlomila. Záver bol taký, že sa im potom ťažko lúčilo a odprevádzali sa po dedine do polnoci.

Na ďalší deň sme sa vybrali na Podbanské do hotela Permon, kde sa nachádza bazén s rôznymi atrakciami vodného sveta. Tu

V bazéne hotela PERMON na Podbanskom

sa konfirmandi poriadne vybláznili zvlášť na rôznych šmýkačkách a toboganoch. Po večeroch sme sa hrali rôzne spoločenské hry, ktoré nám pripravila Lenka Liptáková, či zašli sme aj na neďaleké detské ihrisko, kde z konfirmandov sa stali deti materskej škôlky zabávajúce sa na preliezačkách. Verím, že toto sústredenie prinieslo nielen oddych, ale i duchovné obohatenie pre všetkých, ktorí sa ho zúčastnili.

18. mája 2014 – 4. nedeľa po Veľkej noci je nedeľou, ktorá nesie latinský názov Cantate – Spievajte! V tomto duchu sa niesli nielen dopoludňajšie služby Božie, na ktorých vystúpil domáci spevokol, ale aj nedeľný podvečer. V drevenom artikulárnom kostole v spolupráci s Múzeom v Kežmarku sme pripravili večer plný operného spevu a klasického umenia pod názvom: *Emozioni in musica* (Emócie v hudbe). V rôznych interpretáciách sa nám predstavili: Peter Berger – tenor, Titusz Tóbisz – tenor, Gabriela Hubnerová – mezzosoprán, Zuzana Grejtáková – hoboj, Luigi Schiavone – violončelo a Júlia Grejtáková – klavír. Tento koncert bol nádherný, zabodovali v ňom mladé talenty operného sveta. No v prvom rade, čo vysoko hodnotím, bola tá skutočnosť, že výťažok z koncertu sa rozhodli umelci venovať Základnej umeleckej škole Antona Cígera v Kežmarku, čím aj oni chceli podporiť začínajúce hudobné talenty.

25. mája 2014 sa v našom cirkevnom zbore uskutočnila slávnosť konfirmácie, ktorej predchádzala dvojročná príprava konfirmandov. V sobotu 24. mája konfirman-

Atmosféru koncertu Emozioni in musica vytvárali aj hudobníci

di absolvovali verejnú skúšku v Novom evanjelickom kostole za účasti rodičov a členov cirkevného zboru. V nedeľu slávnostne potvrdilo krstnú zmluvu a vyslovilo svoj sľub vernosti Evanjelickej cirkvi a. v. osem konfirmadov: Karin Bereczová, Adam Česánek, Dominika Ondo-Eštoková, Jennifer Godlová, Jozef Holub, Dalibor Michalík, Samuel Patúš, Ladislav Volák.

Domáci brat farár sa im prihovoril na základe textu z knihy Józua 24,1.2.14.15. Vo svojom príhovore zdôraznil, ako je v živote človeka dôležité vedieť sa správne rozhodnúť. Aj Józua po zaujatí kanaánskej krajiny postavil izraelský národ pred dôležité rozhodnutie: ***„Preto sa teraz bojte Hospodina a slúžte Mu úprimne a verne, odstráňte bohov, ktorým slúžili vaši otcovia za Veľriekou a v Egypte, a slúžte Hospodinovi! Ak sa vám nepáči slúžiť Hospodinovi, vyvoľte si dnes, komu chcete slúžiť, či bohom, ktorým slúžili vaši otcovia za Veľriekou, alebo bohom Amorejcov, v krajine ktorých bývate. Ja však a môj dom budeme slúžiť Hospodinovi.“***

Na základe tohto textu dal konfirmandom dve rady: 1) *Uvedomte si, čo to znamená slúžiť Hospodinovi.* Znamená to zostať Mu verný. V čom? V modlitebnom živote, v štúdiu Písma Svätého, v účasti na živote cirkvi a podobne. No v dnešnej dobe nám vernosť likviduje počítač, tablet, telefón, televízor, atrakcie sveta a rôzne iné veci, ktoré nás oberajú o čas s Bohom, o čas, kde by sme mohli slúžiť v láske svojmu blížnemu. A tak vyzval konfirmandov, aby si vážne uvedomili, čo

Konfirmandi: M. Česánek, L. Volák, S. Patúš, (R. Porubän), D. Michalík, J. Holub, K. Bereczová, J. Godlová, D. Ondo-Eštoková

budú vo svojom sľube sľubovať. Zotrvať verne vo viere v Trojjediného Boha je vážny sľub, vážne rozhodnutie. Ak človek urobí v živote zlé rozhodnutie, tak to poznačí nielen jeho život v časnosti, ale i ten vo večnosti. 2) *Rozhodnite sa slúžiť Bohu!* ***„Vyvoľte si dnes, komu chcete slúžiť."*** Vyvoliť si Hospodina znamená žiť s Bohom a radovať sa v Ňom naveky. Na druhej strane všetko ostatné vedie k zničeniu, k bolesti, agónii, plaču a škrípaniu zubov, ako o tom hovorí Pán Ježiš v podobenstve o poslednom súde. Čo chceme zažívať vo svojom živote? Pokoj a radosť s Kristom alebo plač a škrípanie zubov s diablom? Už dnes môžete Bohu povedať, koľko sme toho doposiaľ skazili, môžete Mu vyznať svoje hriechy a On je pripravený nám ich odpustiť.

Brat farár svoj príhovor zakončil citátom od amerického filozofa Williama Jamesa, hlavného predstaviteľa pragmatizmu, ktorý povedal: *Keď musíš urobiť rozhodnutie a neurobíš ho, je to samo o sebe tvoje rozhodnutie. Aj neurobenie rozhodnutia je vlastne spôsob, komu si sa rozhodol slúžiť.*

31. mája 2014 sme v cirkevnom zbore zorganizovali na Deň detí výlet pre deti s rodičmi s názvom: *Po stopách hradov banských miest.* Našou prvou zastávkou bola Banská Bystrica, kde si nás pri pamätníku SNP vyzdvihla sprievodkyňa, ktorá nás previedla najdôležitejšími časťami mesta, medzi ktorými nechýbal ani jej hrad na námestí. No skôr, než sme sa dostali k mestskému hradu, prezreli sme si okolie pamätníka SNP. Tu sme vi-

B. Bystrica - v útrobách lietadla, ktoré zásobovalo povstalcov

deli rôzne tanky, delá, lietadlo a inú bojovú techniku, ktorá sa používala počas druhej svetovej vojny. Odtiaľ sme sa presunuli k mestskému hradu, ktorý vznikol popri pôvodnej baníckej osade. Tá predchádzala založeniu mesta. Už v tých časoch tu stál farský kostol Nanebovzatia Panny Márie, ktorý sa neskôr (koncom stredoveku) stal centrom novej pevnosti. Funkciou mestského hradu bolo chrániť výnosy z ťažby drahých kovov, najmä z medi a striebra, a kráľovskú pokladnicu. Sídlil tu zástupca kráľa a cirkvi, schádzala sa tu mestská rada. Jednotlivé budovy rôznorodej funkcie obohnali spoločným opevnením, ktoré chránilo patriciát pred vonkajšími nepriateľmi i vnútornými nepokojmi, najmä počas baníckych vzbúr. Areál mestského hradu sa skladá z kostola Panny Márie, tzv. Matejovho domu, tzv. slovenského kostola, radnice, budovy fary a kamenného opevnenia s baštami, vstupnou bránou s barbakanom, ktorým sa do areálu vchádzalo. Najstaršou budovou je neskororománsky farský kostol panny Márie z druhej polovice 13. storočia. Pôvodne ho obklopoval cintorín, na ktorom až do 19. storočia stála románska kostnica.

Po prehliadke Banskej Bystrice sme sa presunuli do Banskej Štiavnice, urbanisticky veľmi krásneho mesta zapísaného do zoznamu pamiatok Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Prezreli sme si Starý zámok, ktorý sa nachádza na Námestí sv. Trojice, pod úpätím vrchu Paradajz. Patrí k najstarším stavebným pamiatkam mesta, a tak dokumentuje románsky, gotický, re-

Pred mestským hradom v Banskej Bystrici

nesančný a barokový sloh. Vznik Starého zámku je písomne doložený z roku 1486. No ešte pred týmto rokom tu stál opevnený kostol, ktorý v rokoch 1495 až 1515 bol prestavaný na baziliku a k opevneniu pribudli oblé bašty a strieľňové otvory na delá. Opevnenie dopĺňala aj priekopa s valom, ktoré boli dobudované po zvýšení tureckého ohrozenia, ktoré zároveň zmenilo celú prestavbu komplexu. Výrazným spevnením múrov baziliky vznikla obranná pevnosť – mestský hrad, ktorý mal chrániť banské mesto. V 60. rokoch 16. storočia boli vykonané ďalšie úpravy a posledné výraznejšie práce na obrannom komplexe boli vykonané v roku 1777, keď bola prestavaná vstupná veža. V 19. storočí pôvodná funkcia pevnosti pominula, a tak hrad slúžil pre potreby mestského archívu, knižnice, mestskej polície, ale aj ako ľadovňa mäsiarov či telocvičňa. Od 1. júla 1990 slúži Starý zámok ako mestské múzeum a komplex je od roku 1950 národnou kultúrnou pamiatkou.

Posledná zastávka nášho výletu bola v Kremnici. Tu sme mali zabezpečenú prehliadku hradu, ale do Kremnice sme prišli päť minút pred tým, ako hrad zatvárali. Darmo sme prosili, argumentovali, ochota sprievodcov počkať nás, kým vyjdeme na hrad, nebola žiadna. A tak sme si prezreli iba historické mesto a poprechádzali sa po jeho námestí a v okolí hradu. Keďže sme si dali na nejaký čas rozchod, niektorí zakotvili v pizzérii, v reštauráciách alebo na zmrzline. Cesta autobusom bola dosť dlhá, ale aktívne sme ju využili pri spievaní pies-

Výlet na Deň detí - prehliadka kostola v Banskej Bystrici

ní. Každý dostal do rúk spevníček, ku ktorému brat farár urobil hudobný sprievod. Okrem toho sme si púšťali CD – *Bláznivý anjel* – to je CD detského spevokolu Ďatelinky z Cirkevného zboru Dudince, ktoré nahrali s Richardom Čanakym. Opäť po roku sme mohli prežiť jeden krásny deň pri spoznávaní hradov banských miest.

6. júna 2014 sa v Tatranskom senioráte v Cirkevnom zbore ECAV na Slovensku Levoča konala Synoda Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku (ECAV), ktorá je zákonodárnym a vrcholným orgánom ECAV na Slovensku. Konala sa v Levoči aj z toho dôvodu, pretože v tomto roku sme si pripomínali 400. výročie zvolania Spišsko-podhradskej synody, ktorú zvolal Krištof Thurzo z Levoče.

Ako na každej synode, tak i na tejto odzneli správy Predsedníctva ECAV a správy rôznych výborov, ktoré sú poradnými organmi Synody ECAV (bohoslužobný, právny, školský, vieroučný, vnútromisijný, hospodársky, výbor cirkevnej hudby a hymnológie). Na synode každý rok dostávame aj správu dekana Evanjelickej bohosloveckej fakulty. Na tohtoročnej synode sa uskutočnili aj voľby do rôznych orgánov a výborov. Senior Tatranského seniorátu Roman Porubän bol zvolený za člena generálneho presbyterstva ECAV na Slovensku.

13. júna 2014 sme sa zúčastnili DikyFestu v Gerlachove. Bol to už V. ročník vystúpenia kresťanských kapiel. Na prvom oficiálnom DikyFeste v roku 2010 vystúpili 4 slovenské a jedna česká skupina. V roku

Synoda ECAV v Levoči - spoločné foto predstaviteľov cirkvi

2011 bolo hudby o niečo viac, koncertovalo 7 kapiel.

Tohto roku to bolo 11 kapiel. Piatkového večera sa zúčastnili aj niektorí členovia z nášho cirkevného zboru. Vo večernom programe vystupovala Katarína Koščová a Maruška Kožlejová. Po nich na pódium vyšla známa hviezda zo SuperStar Denis Lacho. Okrem hudby sme mali možnosť vidieť aj dramatizáciu biblického príbehu o Dávidovi a Goliášovi v podaní Vladimíra Špureka, ktorého poznáme pod umeleckým menom DesJano. Jeho divadlo je zaujímavé tým, že doň zapája prítomných divákov. Záver piatkového večera sa niesol v Cafe klube, ktorý bol zriadený na povale starej evanjelickej školy s veľmi príjemným a vkusne vytvoreným prostredím.

DikyFest nie je len multižánrový hudobný festival. Je to spôsob, akým skupina nadšených ľudí spod Tatier chce vyjadriť svoje „díky fest" za mnoho úžasných vecí, ktoré v živote máme a dostávame. Sú to dva dni, plné kvalitnej hudby, nezabudnuteľných gurmánskych špecialít a času, keď si nejeden raz človek povie: *„vďaka, Bože, za úžasný dar života"*. DikyFest je miesto pre Teba a Tvojich priateľov, ktoré Ti ponúka priestor zabaviť sa pri rôznych netradičných aktivitách, a tak sa vzájomne lepšie spoznať a taktiež spoznať ďalších zaujímavých ľudí, ktorí milujú život.

27. – 29. júna 2014 sa uskutočnili IV. evanjelické cirkevné dni v Spišskej Novej Vsi, ktoré sa začali uvítacími službami Božími v evanjelickom kostole v Spišskej Novej Vsi.

Vystúpenie Denisa Lacha na DikyFeste v Gerlachove

Prítomných na bohoslužbách privítal senior Tatranského seniorátu a zástupca biskupa Východného dištriktu Roman Porubän. Zvesťou slova Božieho poslúžil Andreas Metzl, evanjelický farár a zástupca predsedu Výboru pomoci slovenským Nemcom. Modlitbu po kázni mal Martin Morávek, školský dekan a predseda spomínaného výboru. Veriacim sa prihovorili aj biskupi Východného a Západného dištriktu a primátor mesta Spišská Nová Ves Ján Volný.

Večerný program, ktorý sa odohrával pred budovou divadla, pripravil Tatranský seniorát. Po úvodnom slove seniora Romana Porubäna prišla na rad premiéra videofilmu: *Tatranský seniorát v minulosti a dnes*, ktorý divákovi priblížil dejiny i súčasné aktivity seniorátu. Kultúrnym spestrením programu bola premiéra diel Mgr. art. Petra Duchnického *Dve prelúdiá a fúgy v starom slohu pre flautu, violu a fagot*. Priestor dostala aj zahraničná misia v Afrike, o ktorej nás informoval brat farár Ján Matis, vzhľadom na to, že CZ Batizovce v africkej Zambii pôsobí Zuzana Pongen r. Kovalčíková. Svoje poslanie účastníkom programu priblížili aj pracovníci *Domu na pol ceste* vo Veľkom Slavkove. Uvítací program bol popretkávaný viacerými hudobnými vstupmi. Medzi nimi bol aj náš zborový spevokol. Prednes básní Milana Rúfusa prezentoval člen nášho spevokolu Ján Bachleda. Na záver vystúpil folklórny súbor Magurák, ktorý prostredníctvom ľudového tanca prezentoval folklór tohto regiónu.

Príchod predstaviteľov cirkvi na slávnostné služby Božie

V sobotu sa konali hlavné služby Božie v evanjelickom kostole v Spišskej Novej Vsi, ktoré sa vysielali v priamom prenose Slovenskou televíziou na STV2. Na bohoslužbách senior TAS Roman Porubän poslúžil zaspievaním evanjelia. Zvesť slova Božieho si pripravil brat generálny biskup Doc. PhDr. Miloš Klátik, PhD. Počas hlavných služieb Božích sa v evanjelickej materskej škôlke konala detská besiedka, ktorú viedla Ľubica Matisová spolu s mládežníkmi z Tatranského seniorátu.

Hlavné pódium v sobotu žilo kultúrou, spevom i slovom. Detský program bol zakončený salvami z historických diel. Išlo o pripomienku 28 slávnostných výstrelov, ktorými župan Krištof Thurzo oznamoval pred 400 rokmi úspešné ukončenie Spišsko-podhradskej synody. Popoludní na hlavnom pódiu sa prezentovali evanjelické školy. V dramatizácii zaznel rozhovor Nikodéma s Ježišom Kristom. Stredné školy pripravili pásmo s mottom: *Vtedy a teraz.* Priniesli tak pohľad na historické udalosti, ktoré ovplyvnili evanjelické vzdelávanie a prispeli k existencii súčasných cirkevných škôl.

Popoludní na rôznych miestach prebiehali aj diskusné fóra na rôzne témy ako napríklad: *Renesančná hudba Spiša, Chátrajúce kostoly, O slovensko-nemeckom spolužití, O manželskom spolužití a krízových situáciách v rodine.* Okrem toho bolo zriadené aj biskupské fórum, ktorého sa zúčastnili biskupi z okolitých krajín. Náš brat farár R. Porubän moderoval diskusné fórum

Vystúpenie spevokolu na IV. Ev. cirkevných dňoch v SNV

o chátrajúcich kostoloch a ich ďalšom využití či záchrane.

Sprievodných podujatí, ktoré doprevádzali IV. evanjelické cirkevné dni, bolo veľmi veľa a každý účastník si mohol z bohatej ponuky vybrať, čo sa mu páči. Záver tohto podujatia sa uskutočnil v nedeľu v cirkevných zboroch Tatranského seniorátu, kde v každom zbore kázal nejaký hosť zo zahraničia. Náš cirkevný zbor navštívil superintendent Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Českej republike Marián Čop, ktorý nám poslúžil zvesťou slova Božieho na text z Skutkov apoštolských 12,1-12. Vo svojej kázni v úvode podotkol, že Drevený artikulárny kostol je mu zvlášť milým kostolom, pretože tu pred 17 rokmi bol ordinovaný za evanjelického farára. Celý rámec bohoslužieb nám duchovne obohatil spevokol zo Zvolenskej Slatiny, ktorý nás spevom i slovom povzbudil, a to nielen v Kežmarku, ale rovnako aj vo filiálke Ľubica. Po skončení bohoslužieb v Ľubici sme si ešte prezreli Nový evanjelický kostol, a tak odišli na spoločný obed do hotela Club. Po obede sme sa rozlúčili a poďakovali našim hosťom za službu, ktorá bola milým povzbudením pre cirkevný zbor.

4. – 6. júla 2014 sa kresťania z dvanástich krajín, no najmä z Poľska, Nemecka, Česka, Rakúska, Ukrajiny, Ruska a zo Slovenska zišli na Stretnutí kresťanov strednej a východnej Európy 2014 vo Vroclavi. Heslo, ktoré sa nieslo celým podujatím, bolo: *„Slobodní v Kristovi“* a reflektovalo na 25. výročie slobody po páde železnej opony. Hlavnými organizátormi boli Evanje-

Vystúpenie FS Magurák na IV. Ev. cirkevných dňoch v SNV

lická cirkev a. v. v Poľskej republike a vroclavská diecéza ECAV v Poľsku. Spoluorganizátormi boli viaceré evanjelické a reformované cirkvi zo zahraničia, medzi ktorými bola aj ECAV na Slovensku.

Väčšina podujatí v rámci stretnutia kresťanov sa konala v rozľahlej Hale storočia, ktorá patrí k najvýznamnejším stavbám svetovej architektúry 20. storočia a zároveň je to stavba, ktorá bola zapísaná do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Stretnutie kresťanov bolo slávnostne otvorené o 19:00 h na centrálnej ploche Haly storočia. Program v priamom prenose vysielala regionálna televízia. Všetkých účastníkov stretnutia privítal biskup vroclavskej diecézy Ryszard Bogusz. Na otváracej slávnosti účinkovali spevácky zbor Medici Cantates z Lekárskej univerzity vo Vroclavi, sláčikové zoskupenie Rennessance z Ruska. Program obsahoval špeciálny výber evanjelických piesní od svetových majstrov. Samozrejme, že medzi nimi nechýbala ani naša hymna: Hrad prepevný je Pán Boh náš.

Do Vroclavi sme odchádzali spoločným poschodovým autobusom s Cirkevným zborom ECAV na Slovensku Hanušovce nad Topľou a ich spevokolom. Cesta bola zaujímavá, a to aj kvôli tomu, že v autobuse celkom dobre nefungovala klíma, a tak sme sa statočne aspoň na prízemí dusili vo vlastnej šťave. Keď sme dorazili po ôsmich hodinách cestovania do Vroclavi, ubytovali sme sa vo vysokoškolskom internáte, ktorý bol výhradne obsadený Slovákmi a jeho architektonic-

Vroclav - pred vysokošk. internátom, kde sme boli ubytovaní

ká podoba predstavovala ceruzku. Na chodbách sme sa dokonca stretli aj s bratom farárom Ondrejom Kočom. Po ubytovaní sme sa pešo presunuli do hlavného dejiska – Haly storočia, kde sme mohli vidieť uvítací program. Slávnostné otvorenie Stretnutia kresťanov vyvrcholilo o 22:00 h. prezentáciou multimediálnej fontány, ktorá je najväčšou fontánou v Strednej Európe. Vidieť ju v akcii, to znamená v zladení vody, hudby, svetelných efektov a videoprojekcie, ktorá sa premietala na pozadí drobnorozprašovaných kvapiek vody, bolo niečo fantastické. Tento zážitok si bude určite každý dlho pamätať.

Sobota bola pre náš spevokol pomerne náročná, pretože v rámci dňa sme vystupovali trikrát na rôznych miestach mesta Vroclav. Prvé vystúpenie sme absolvovali v Hale storočia na diskusnom fóre: Etika v podnikaní, ktorého diskusie sa zúčastnil aj manžel sestry farárky Ľubomíry Mervartovej Ing. Jaroslav Mervart. V rámci seminára sme poslúžili tromi piesňami. Ešte pred týmto seminárom sme sa zúčastnili biblickej hodiny, ktorú viedla sestra seniorka Liptovsko-oravského seniorátu Katarína Hudáková. Spolu s nami ako účastník biblickej hodiny a následne diskusného fóra bol aj brat generálny biskup PhDr. Miloš Klátik, PhD. Smutné však bolo, že sa pri nás ani len nezastavil, nepozdravil a ani sa neopýtal, ako sme prišli a či sa nám dobre cestovalo.

Po obede, ktorý sme dostali asi prví spomedzi všetkých účastníkov (bolo ich viac ako 5000), sme sa od Haly storočia presunuli pred

V Hale storočia pri hľadaní miestnosti, kde sme mali spievať

radnicu na hlavné námestie mesta Vroclav, kde pokračovalo naše vystúpenie. Presúvať sa z miesta na miesto s klávesovými nástrojmi, ktoré nie sú ľahké, nebola celkom ľahké. A preto sme poprosili Ivana Debnára z biskupského úradu, ktorý tam bol autom, či by nás nemohol odviesť na toto námestie. Veľmi rád a ochotne nám pomohol. Ostatní členovia sa dopravili na hlavné námestie mestskou dopravou, ktorú sme mali ako účastníci stretnutia po celej Vroclavi zadarmo. Pred radnicou sme zaspievali skoro kompletný repertoár, pripravený na večerný koncert.

V tej chvíli sa nás ujala koordinátorka Dorota Krzyszczuk, ktorá sa nám venovala a vybavovala naše skúšky v kostole Sv. Dorothy, Sv. Stanislava a Sv. Václava. Na generálke nás pozdravil domáci rímskokatolícky farár a porozprával nám históriu kostola. Náš koncert sa konal večer o 20:30 h. Po generálnej skúške do toho času sme si prezreli mesto Vroclav, ktoré je krásnym historickým mestom. V roku 2016 sa stane hlavným európskym mestom kultúry a o rok na to sa tu budú konať World Games. Po skončení večerného koncertu, na ktorom sme vystupovali spolu s Ekumenickým speváckym zborom z poľského mesta Karpacz, sme si prezreli nočnú Vroclav. To bol tiež jeden z pekných zážitkov.

Nedeľné služby Božie sa konali v chrámoch Božích na viacerých miestach. Hlavné služby Božie sa uskutočnili v katedrále Márie Magdalény vo Vroclavi, ktorá do roku 1945 patrila evanjelikom. Na týchto

Vroclav - aj pred starobylou radnicou zazneli naše piesne

službách Božích kázal generálny tajomník Svetového luteránskeho zväzu Martin Junge, ktorý tiež v kázni pripomenul 25 rokov od pádu železnej opony. Zamýšľal sa nad tým, v čom spočíva sloboda kresťana: jedine v hlbokej viere v milosť Božiu skrze obeť Jeho Syna Ježiša Krista, ktorý za nás umrel a z vstal z mŕtvych. Plní duchovných zážitkov a mnohých krásnych dojmov sme na obed nasadli do autobusu a cestovali späť do Kežmarku.

Roman Porubän

Vo vroclavskej pivárni: P. Jendrušák, D. Krzyszczuk, R. Uhlár, R. Porubän

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok
Zodpovedný redaktor: Roman Porubän, zborový farár v Kežmarku
Jazyková úprava: Nora Baráthová, Oľga Kormanová, Mikuláš Lipták, Katarína Slavíčková
Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42
web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval JADRO

Jurské
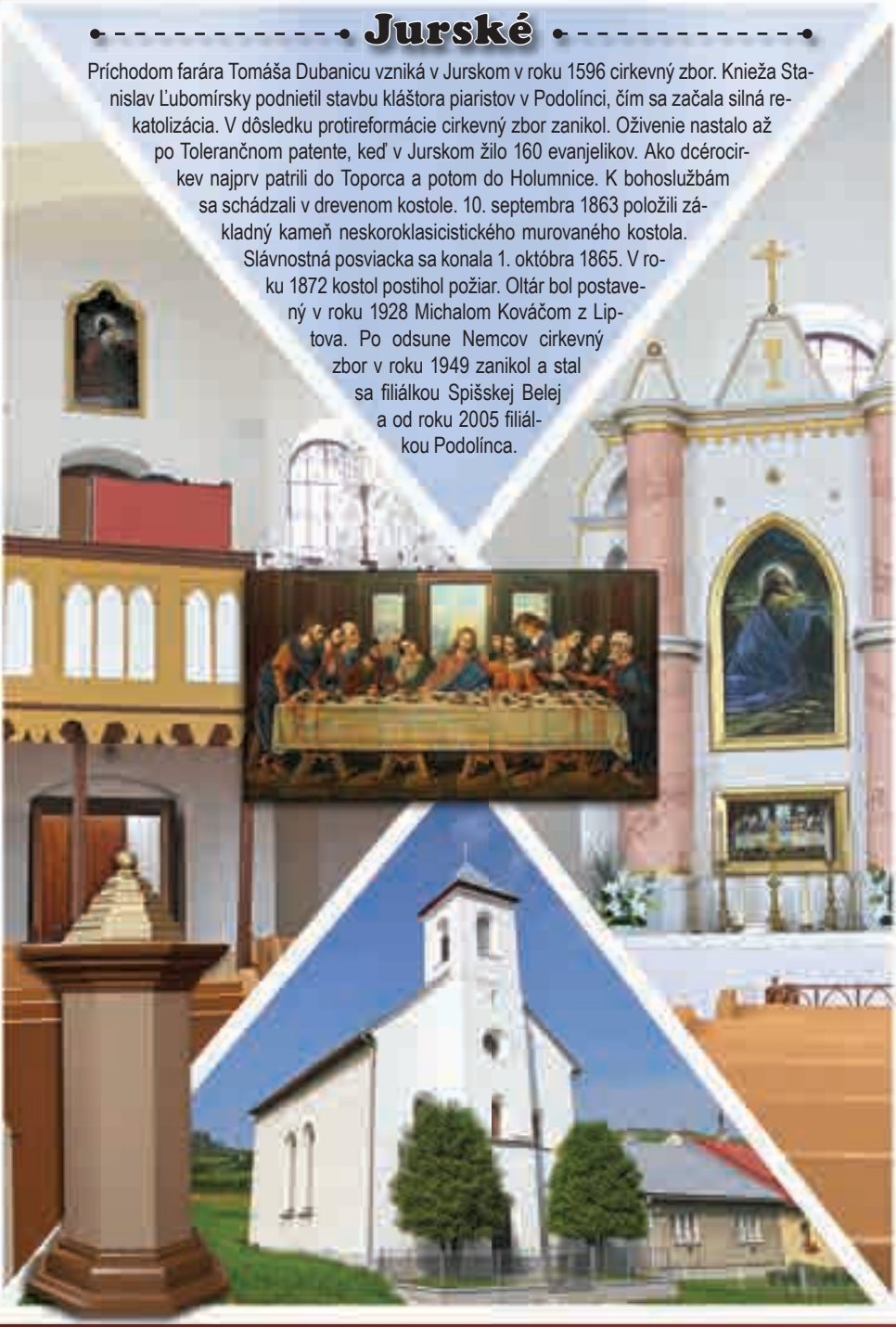
Príchodom farára Tomáša Dubanicu vzniká v Jurskom v roku 1596 cirkevný zbor. Knieža Stanislav Ľubomírsky podnietil stavbu kláštora piaristov v Podolínci, čím sa začala silná rekatolizácia. V dôsledku protireformácie cirkevný zbor zanikol. Oživenie nastalo až po Tolerančnom patente, keď v Jurskom žilo 160 evanjelikov. Ako dcérocirkev najprv patrili do Toporca a potom do Holumnice. K bohoslužbám sa schádzali v drevenom kostole. 10. septembra 1863 položili základný kameň neskoroklasicistického murovaného kostola. Slávnostná posviacka sa konala 1. októbra 1865. V roku 1872 kostol postihol požiar. Oltár bol postavený v roku 1928 Michalom Kováčom z Liptova. Po odsune Nemcov cirkevný zbor v roku 1949 zanikol a stal sa filiálkou Spišskej Belej a od roku 2005 filiálkou Podolínca.